

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 51 • nr.07 • juli / augustus • € 1,75 • www.sp.nl

NEIN

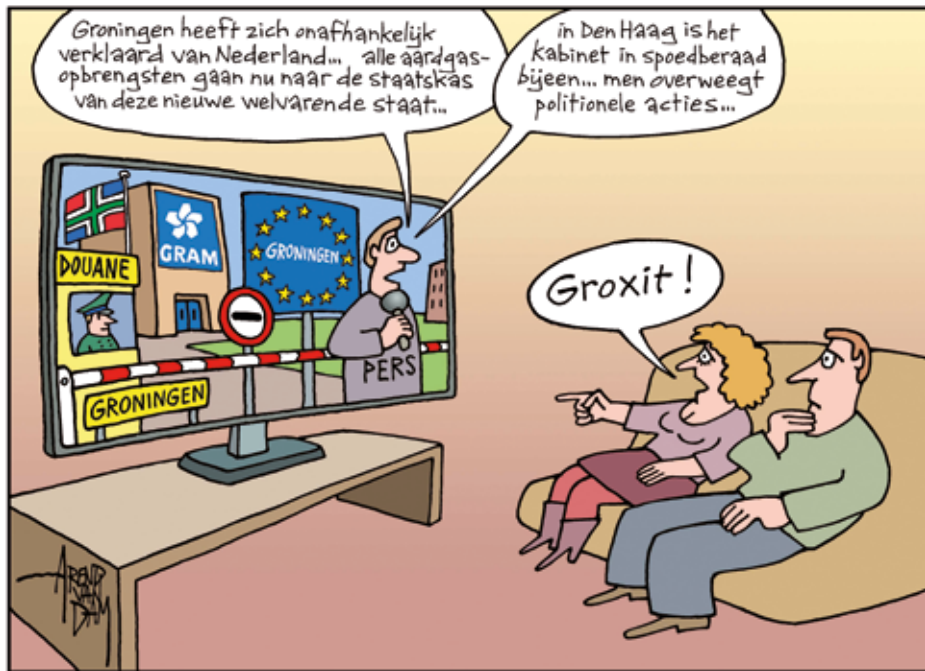

GRIEKENLAND
EUROPA NADERT KRUISPUNT

ZOMER IN ZEELAND

BASISINKOMEN: DOEN?

Arend van Dam

50PLUSBEURS KOM HELPEN

De zeer goed bezochte 50PlusBeurs in de Jaarbeurs in Utrecht is dit jaar van 15-19 september. Zoals elk jaar heeft de SP een grote kraam op de beurs. Met Kamerleden, leden van ROOD, jong in de SP, en vrijwilligers is het altijd een gezellig evenement. Wilt u ook meehelpen? Meld u dan bij Jean Rouwet, coördinator van de SP-kraam. jean.rouwet@tomaatnet.nl

★ ROOD jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE
JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

DOE MEE MET DE INTRODUCTIEWEKEN!

Rond augustus begint het hele spektakel weer: de introductieweken. Elk jaar verhuizen duizenden jongeren naar allerlei plekken in het land, op zoek naar wat hen interesseert. Voor de studie echt begint, kennen veel plaatsen een introductieperiode waarin aanstaande studenten kennismaken met het dorp of de stad en alles wat daar te doen is. Een perfecte gelegenheid om ze kennis te laten maken met ROOD en de SP! ROOD wil alles uit de kast trekken om deze aanstormende studenten te bereiken. Ga dus ook aan de slag in je eigen afdeling. Heb je hulp of materiaal nodig? Stuur dan een mailtje naar rood@sp.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie

Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving

Robert de Klerk, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee

Robin Bruinsma, Nico van Hoorn
Suzanne van de Kerk, Sara Murawski,
Karen Veldkamp, Cees Wouda,
Els Zweerink

Foto cover

© Alkis Konstantinidis/ Reuter

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties

Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet

www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement

€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen

T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune

Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in

gesproken vorm
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Griekenland: 'Feitelijk voeren we dezelfde strijd'

4

Arnold Merkies

'De Amerikanen vragen inmiddels: Waar is Europa in godsnaam mee bezig?'

6

Zomer in Zeeland

Mosselen en oesters, maar: 'Zeeuws meisje bestaat niet'

16

SP-ledendag

Gezelligheid troef in Burgers' Zoo

20

Affaire

Het schandalige verhaal van Loes Tillemans

40

13 Uitgelicht: 'Haagse Mart' onder druk **14** De nieuwe SP-senatoren **27** Pgb's: Hoe Maastricht de chaos omzeilt **28** Vmbo: Waartoe leidt de zoveelste onderwijsherziening? **30** Utrecht: SP-wethouder in stoelendans om betaalbare woningen **34** Basisinkomen: 'Sympathiek idee, maar de rekensom klopt niet.' **36** Wat onze Kamerleden meenemen op vakantie **38** Matthäus Passion van de kleine man **43** Moed-debat: Een hoop ellende voor 1 kopje koffie per week per burger **44** LinksVoor: Ami Gest knuffelt varkentjes

10 tot 12 en 23 tot 26 Nieuws **45** Brieven **46** Puzzel **48** Theo de buurtconciërge

COLUMN

Het belastingstelsel: eerlijker en groener

De discussie over een nieuw belastingstelsel ligt weer open. We kunnen een sociaal en groener belastingstelsel nu tot inzet van de volgende verkiezingen maken.

Nederland is daar wel aan toe. We hebben een goed werkend belastingstelsel nodig om onze zorg, het onderwijs en de infrastructuur te verbeteren en onderhouden. Maar dan moet het wel eerlijker. Nu komt er te veel geld terecht bij mensen die het niet nodig hebben. De grootste bedrijven en de mensen met de hoogste vermogens betalen amper belasting. Ons huidige stelsel maakt de ongelijkheid in Nederland dus groter.

In de afgelopen twintig jaar zijn de belastingen op kapitaal steeds verder verlaagd. De rekening is verschoven, van het belasten van kapitaal naar het belasten van arbeid. En dat is niet alleen slecht voor werknemers, die steeds meer belasting zijn gaan betalen. Maar ook voor de werkgelegenheid in ons land.

Wij willen juist dat lage en middeninkomens profiteren van een nieuw belastingstelsel. De SP verzet zich daarom tegen een nieuwe verhoging van de btw. Die pakt desastreus uit voor de mensen met de laagste inkomens, desastreus voor kleine ondernemers en desastreus voor de economische groei in ons land.

Een nieuw stelsel moet eerlijker, eenvoudiger en groener zijn. Wij willen de subsidie op villabezit afschaffen en de achterdeurtjes om belasting te ontwijken dichtgooien. En in plaats van de belasting op arbeid steeds verder te verhogen – zoals dit kabinet al jaren doet – willen wij de lasten voor werknemers verlagen en die van de grootst vermogenden verhogen.

Leuker kunnen wij het niet maken, wel sociaal!

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

‘STRIJD NIET ALLEEN AAN DE GRIEKEN OVERLATEN’

Hoe star en lui zijn de Grieken? Dat valt nogal mee, getuige de hervormingsvoorstellen die Tsipras en de zijnen zelf deden. Het was Europa dat niet wilde. Achter de coulissen van hervormingsvoorstellen, terugbetalingen en een eventuele Grexit speelt zich een strijd af tegen Brusselse onderwerping en totale armoede. En voor democratie.

SYRIZA, DE PARTIJ VAN DE GRIEKSE PREMIER

TSIPRAS, maakt in het Europees Parlement evenals de SP deel uit van de fractie Verenigd Links (GUE/NGL). En dus krijgt Dennis de Jong wel eens wat ‘intern materiaal’ van zijn Griekse collega’s toegeschoven. Zoals laatst, toen de SP-Europarlementariër een Syriza-voorstel onder ogen kreeg dat meer belastingheffing behelsde bij de grootste Griekse bedrijven – de spreekwoordelijke oligarchen dus. Maar het plan ging niet door. Het mocht niet van de ‘trojka’ (Europese Commissie, Europese Centrale Bank en IMF). Omdat het niet genoeg op zou leveren. ‘Bizar’, zegt Dennis de Jong. ‘Waar de Grieken zaken proberen te veranderen en een behoorlijk vergaand hervormingsvoorstel doen, houdt het Europese establishment het tegen. Nog zoiets: de bestrijding van corruptie, een belangrijk onderwerp, ook voor ons als SP. Diezelfde trojka had hiervoor speciaal voor Griekenland een taskforce ingesteld. Maar die taskforce heeft helemaal niets bereikt, omdat ze niet wilden investeren in juristen, rechters en dergelijke. En nu zegt de Griekse minister: “Ja, ik wil de fraude hard aanpakken. Maar hoe moet ik dat doen, als mijn diensten en mijn ambtenaren worden wegbezuinigd?” Kortom: nu héb je eindelijk, voor het eerst,

een Griekse regering die wil afrekenen met die cultuur, en nu krijgen ze de kans niet van Europa.’ De Jong wordt dan ook behoorlijk kwaad als hij verhalen hoort over “die luie, profiterende Grieken”. ‘Het punt is, dat deze Griekse regering niet meegaat in datgene waar de vorige regering wel in meeging, namelijk in het door de Europese financiële instanties bepleite idee van Griekenland als proeftuin voor een neoliberal experiment. Waar het mes gezet wordt in bijvoorbeeld de vakbeweging en de sociale voorzieningen. Terecht heeft de huidige regering daarvoor bedankt. Ook in Griekenland zijn er namelijk mensen die niet kunnen werken, ook in Griekenland moeten ouderen kunnen leven. Riantie pensioenen, zeg je? Nou, juist Tsipras kondigde maatregelen aan om vroegtijdige uittreding te beperken.’

Topprioriteit

Tegen de achtergrond van al die spoed- en crisisoverleggen van de eurogroep, de zoveelste bespreking met Merkel en Juncker, het Griekse referendum (dat bij het ter perse gaan van deze Tribune nog niet gehouden is) en de mogelijke Grexit, formuleert Dennis de Jong voor nu één topprioriteit. ‘Als Europa moeten we koste wat kost voorkomen dat miljoenen mensen aan hun lot

Februari, demonstratie op de Dam in Amsterdam

worden overgelaten. En wel los van alle politieke overwegingen. Ik bedoel, de Griekse bevolking staat zo dicht bij ons, hun land is zo dichtbij. Willen wij dat daar geen sociale voorzieningen zijn, geen werk? Willen wij dat mensen met kanker daar niet meer behandeld worden, omdat ze geen geld meer hebben voor de ziektekostenverzekering? Zulke situaties komen nu al voor, écht. Je

zou verwachten dat de EU niet zou toelaten dat een van de lidstaten in diepe armoede wegzinkt. Helaas heb ik Juncker nog niets in die richting horen zeggen. In plaats daarvan draait hij de geldkraan steeds verder dicht.' Zelfs de gelden die Griekenland krijgt voor de opvang van vluchtelingen zouden in gevaar zijn. 'Pure chantage door de Europese Commissie is het.'

'Als Europa moeten we koste wat kost voorkomen dat miljoenen mensen aan hun lot worden overgelaten'

Maar chantage met welk doel? Om de Grieken te dwingen in de pas te lopen, zegt Dennis de Jong. Hij haalt het vorige maand verschenen zogenaamde '5 Presidents Report' aan, waar Europese Commissie-voorzitter Juncker een dikke vinger in de pap in heeft gehad. Om de Europese economische en monetaire unie te 'voltooien' moeten volgens dit 'report' zaken als lonen en arbeidsmarkt nog strakker in lijn met de Brusselse agenda komen te liggen. Gewoon onderworpen aan Brussel dus, nog meer dan nu al het geval is. 'Het Europese establishment is er als de dood voor dat Griekenland de EU zou verlaten. Want als het land zonder euro zou slagen en dus zou laten zien dat je nee kunt zeggen tegen het Brusselse dictaat, dan schept het daarmee een precedent voor landen als Spanje, Portugal en ook Italië. Maar hetzelfde geldt voor het niet voldoen aan neoliberale eisen, ook dat kan andere landen inspireren. Daarom wordt Tsipras door het establishment zo hard aangepakt. Hoogste tijd dus dat we de strijd voor democratie niet aan de Grieken overlaten, maar ook onszelf laten horen. Feitelijk voeren we dezelfde strijd: voor democratie.' •

tekst Rob Janssen
foto Kick Smeets / Hollandse Hoogte ©

COLUMN

Sorry-democratie

Staatssecretaris Van Rijn mag van een meerderheid van de Tweede Kamer blijven zitten, als eerst verantwoordelijke voor de uitbetaling van de pgb-gelden. Zoals bekend is tegenwoordig de SVB de uitvoerder van de geldverstrekking in het kader van het pgb. Ondanks alle waarschuwingen dat de SVB niet klaar was om deze taak per 1 januari jl. op zich te nemen, zette de staatssecretaris toch door. Het werd een echec. Meerdere malen informeerde hij de Kamer verkeerd en nu, in juli, zijn de problemen nog steeds niet opgelost.

Lord Carrington trad ooit af omdat hij als minister van Buitenlandse Zaken van het Verenigd Koninkrijk niet op de hoogte was van de plannen van de Argentijnse regering om de Falklandeilanden aan te vallen. De inlichtingendienst had duidelijk gefaald. De Engelsen werden volledig verrast door de aanval. Carrington trok zijn conclusies en trad af. De Carrington-doctrine was geboren.

Ministers zijn altijd verantwoordelijk: zowel wanneer ze iets niet weten en daardoor verkeerd handelen, alsook wanneer ze iets wel weten en niet goed handelen op basis van die kennis.

In ons land kennen we sinds Paars de sorry-democratie: falende bewindslieden komen naar de Kamer, zeggen sorry en Kamer en kabinet gaan over tot de orde van de dag. In het normale intermenselijke verkeer is het aanbieden en aanvaarden van excuses de normaalste zaak van de wereld. Maar dat normale intermenselijke verkeer is niet te vergelijken met het verkeer tussen Kamer en kabinet. De Kamer, de volksvertegenwoordiging, is immers controleur van de regering en dient erop te kunnen vertrouwen dat de informatie van het kabinet aan de Kamer correct is en dat bewindslieden het juiste doen. Het gaat niet om de persoon, het gaat om de bewindspersoon; het gaat om het ambt en de geloofwaardigheid van de regering. Daarom had Van Rijn moeten opstappen of moeten worden weggestuurd.

Jan Marijnissen

ARNOLD MERKIES

‘EN OF WE WINST BOEKEN!’

Drie jaar is hij nu Tweede Kamerlid voor de SP en opereert hij als woordvoerder Financiën. Hoogste tijd dus voor een gesprek met Arnold Merkies (46) en zijn strijd voor meer transparantie in de wazige wereld van de internationale banken, de ongrijpbare miljardenstromen en de witte vlekken van de economie als wetenschap.

‘OP DE LAGERE SCHOOL verzon ik een soort mini-economie, waarbij alle leerlingen in de klas spelletjes organiseerden. Als betaalmiddel dienden platte steentjes die je rondom het schoolplein kon vinden. Op een gegeven moment ging iedereen die steentjes zoeken en kwamen ze met handenvol aanzetten. Alle kasten lagen vol met platte steentjes. Kreeg je dus inflatie, hahaha! Maar goed, mijn spel liep helemaal uit de hand en de leraar werd er knettergek van. Voor de rest was ik wel een rustige, aardige jongen op school, denk ik.’

Zijn vroege interesse voor economie werd gewekt door zijn vader, die hoogleraar econometrie was aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Na het atheneum in Heemstede koos Arnold echter voor een studie economie. ‘Met economie had ik het gevoel dat ik meer kanten op kon, dat het wat breder was.’ Lachend: ‘En ja, ik wilde eigenlijk ook wel iets anders gaan doen dan mijn vader.’

› **De Zweeds-Amerikaanse natuurkundige Max Tegmark heeft de economische wetenschap ooit ‘intellectuele prostitutie’ genoemd. Zul jij wel onzin vinden.**

‘Ha, interessant! Ik voel wel wat die stelling beoogt te zeggen. Kijk, van wetenschap verwacht je dat ze de wereld neutraal beschrijft. Theoretisch gezien is dat ook wel de intentie van de economie. Maar in de werkelijkheid zie je toch dat de economie heel sterk beïnvloed wordt door andere krachtenvelden, bijvoorbeeld de politiek. Waarom? Omdat economie ook vaak gaat om verdeling van de macht en welvaart. Helaas zie je vaak dat economen dan een politieke kant kiezen en dus geen neutrale, objectieve wetenschappers meer zijn. Economie is zeker een mooie wetenschap, maar anders dan bijvoorbeeld natuurkunde en wiskunde, waarbij je

laboratoriumachtige proeven kunt doen. In de economie wordt juist veel met aannames gewerkt. Dan kan het nog steeds een waardevolle wetenschap zijn, maar veel mensen realiseren zich niet dat al die modellen echt maar modellen zijn, bedoeld om de wereld beter te begrijpen. Op een gegeven moment gaan economen die modellen zien als werkelijkheid. Gebeurt heel vaak. Bovendien is niet alles meetbaar. Als jij investeert in de gezondheid van mensen, in onderwijs, of in een goede leefomgeving, dan kun je niet altijd meten wat de voordelen zijn. Sommige economen zijn geneigd om alleen te kijken naar dingen die meetbaar zijn. Maar uiteindelijk verhoogt het wel degelijk de welvaart als je investeert in gezondheidszorg.’

› **Kreeg je tijdens je studie dan spijt van je keuze?**

‘Dat niet. Maar ik kreeg tijdens mijn studie wel vaker een gevoel van: het klopt niet. De effecten waar ik het zojuist over had benoemt men wel, maar men doet ze af als bijzaak. Kijk, als jij van mij iets koopt, hebben wij een goede deal als wij twee er beter van worden. Maar een derde kan er nadeel van hebben, in die zin dat bijvoorbeeld het milieu wordt vervuild. Ook werd er vaak van uitgegaan dat we er allemaal op vooruitgaan, wanneer iedereen voor zichzelf de beste keuze maakt. Het zogeheten *prisoner's dilemma* dat laat zien waarom dat niet altijd het geval is, werd wel beschreven maar vervolgens werd er niets mee gedaan. Belastingontwijking is zo'n typisch voorbeeld. Een land dat bedrijven wil lokken met lage belastingen kan een ander land ertoe brengen om nóg lagere belastingen in te voeren. Zo concurrer je elkaar weg, met als eindresultaat dat straks alle landen geen of nauwelijks belasting meer heffen. En dat betekent: geen geld meer voor zorg, scholen en

infrastructuur. Tijdens mijn studie werden die aspecten weliswaar allemaal benoemd, maar ze werden als iets marginaals gezien. Ik vond dat bezwaarlijk.’

› **En op een gegeven moment vond jij het genoeg?**

‘Nou, ik ben eerst een heel andere kant op gegaan. Ik ging in de automatisering, wat toen erg in opkomst was. Ik vond het heel boeiend deel te zijn van iets wat in ontwikkeling was. Let wel: toen ik ermee begon was er nog geen internet. Ik dook in zaken als multimedia en e-commerce, de handel over internet. Ik sprak destijds met mensen die zeiden: “Handel over internet? Hooguit een boek of een cd.” Ha, moet je nu kijken: álles gaat over internet! Maar goed, in het jaar 2000 knapte de internetzeepbel. Ik moet zeggen dat ik daar toen nog helemaal niks van begreep. Nu wel. Die zeepbel had nauwelijks te maken met het feit dat er te veel optimisme was, maar wel met de financiële markten. Daar was ik toen nog niet zo mee bezig als nu. Nu doorzie ik veel beter hoe de mechanismen werken. Internet was toen heel veelbelovend, er was veel te veel geld in de markt en dat moest ergens heen. Dat leidde ertoe dat aandelen in ICT-bedrijven steeds meer waard werden. Die stijgende prijzen trokken weer nieuw kapitaal aan. Zo kreeg je een opgaande spiraal, met waardes die uiteindelijk niets meer met de realiteit te maken hadden. Een fenomeen dat we bijna vier eeuwen geleden al tegenkwamen in de vorm van de tulpenmanie. We lijken er in al die eeuwen weinig van te hebben geleerd. Intussen had ik last gekregen van RSI, stopte ik met werken in de automatisering en ging ik me heroriënteren. Ik werd in die tijd ook lid van de SP. Het was in de tijd van de opkomst van Fortuyn. Het viel me bovendien op dat het gehele politieke spectrum

naar rechts was opgeschoven. Met een groep actieve SP'ers begonnen we de kerngroep Amsterdam Oud-West. En in 2006 begon ik met mijn werk bij de Kamerfractie.'

› **En dan binnen een jaar knapt er weer een zeepbel, maar dan op nog veel grotere schaal: de kredietcrisis. Hoe heb jij die ervaren?**

'Als een zeer onwerkelijke tijd. Ik verbaasde me erover hoe groot het probleem was en hoe weinig nieuws het op dat moment haalde. Er werd nauwelijks over gesproken. Het meest frappante vond ik het eerste debat over de kredietcrisis. Nou, dat debat werd een teleurstelling. Het had totaal geen urgentie bij de minister, noch bij de andere partijen. In het publiek zat welgeteld één man. Dat was ikzelf. Totdat de zakenbank Lehman Brothers omviel. Toen was ineens alles anders. Terwijl er daarvoor al heel wat was gebeurd! Als SP hadden wij een jaar eerder al aan de bel getrokken over de Amerikaanse subprime-hypotheken (die Amerikaanse banken op grote schaal hadden verstrekt, maar die nooit konden worden terugbetaald –red.). Antwoord van het kabinet: "Als die problemen er al zijn, dan doet De Nederlandsche Bank daar onderzoek naar." Nooit geweten wat voor onderzoek ze dan deden, maar goed. Het was voor velen de ver-van-mijn-bedshow. Zeer ten onrechte! Want de financiële sector was toen al enorm internationaal geworden, wat maakte dat iedereen steeds afhankelijker van elkaar was geworden. Het kapitaal was *footloose* geworden, vrij verplaatsbaar. Hetgeen het kapitaal zelf machtiger maakt, omdat het verschuifbaar is naar landen die er een gunstig regime voor hebben. Men zag dus enkel de voordelen van de internationalisering. Maar, sorry hoor, als je ziet wat er nou precies rondom die kredietcrisis is gebeurd, dan hadden we dat al meerdere keren eerder gezien. Ik noem de crisis in Zuidoost-Azië in 1997, de *'Savings and Loans-crisis'* in de jaren tachtig en negentig en diverse malen een beurskrach. Het waren bekende fenomenen.'

› **En dan ook nog diverse financiële schandalen, bijvoorbeeld met Bernard Madoff in de VS en Nick Leeson van de Barings**

Bank, die de zaak voor miljarden flesten.

'Ja, en wat ik dan altijd zo apart vond, is dat het altijd één man was. Geloofde ik nooit. Voor zo'n grootschalige fraude heb je meerdere mensen nodig; er gelden bij banken altijd *'checks and balances'*. Bij mij gaat bij zulke dingen altijd een belletje rinkelen. Neem de Griekse banken. Wat ik eigenlijk heel gek vind, is dat ze nog bestaan. Er werd onlangs gemeld dat mensen een miljard euro per dag van de bank halen; en er zijn al vele tientallen miljarden weg. En dan zegt De Nederlandsche Bank: in de kern zijn het heel gezonde banken. Geloof ik niks van. Die banken hebben vast de beste intenties, maar onder deze omstandigheden kunnen ze gewoon niet voortbestaan. Ik bedoel: wie gaat er momenteel nou geld uitlenen aan Griekse banken?'

› **Ik. Tegen 12 procent rente bijvoorbeeld. Dat is toch juist wat talloze banken gedaan hebben?**

'Klopt. Maar waar het nu om gaat, is dat ik denk dat die banken er veel slechter voor staan dan je ziet. Ook dat zou geen unicum zijn. Die IJslandse bank bleek er ineens ook veel slechter voor te staan dan iedereen dacht. DSB ook; daar werd toen de hele bank opgedoekt. Maar met de Griekse banken gebeurt dat niet, omdat de belangen veel groter zijn.'

› **De Grieken hebben de zaak toch gewoon besodemieterd?**

'Correctie: de vroegere Griekse regering heeft de zaak besodemieterd. Maar ook als ze dat niet gedaan had, was het land in grote problemen gekomen. Ook als Lehman Brothers er niet was geweest, was er een kredietcrisis geweest. Kijk, er is er altijd één de eerste. Maar het fenomeen is natuurlijk veel dieper. Griekenland was, net als andere Zuid-Europese landen, altijd al een arm land. Natuurlijk speelde corruptie een rol. De Griekse regering heeft over de rug van haar eigen volk dat corrupte bewind gevoerd. En met de cijfers gerommeld, overigens met hulp van zakenbank Goldman Sachs. Maar ook hier was weinig oog voor. En ook hier stelden we vragen over. Werd door toenmalig minister Zalm bijzonder laconiek op gereageerd. Die zei: "Als daardoor

de cijfers hoger zijn, dan betalen ze ook een hogere bijdrage aan Europa." Écht waar. Ja, als je er zó naar gaat kijken... Ik vind: als je binnen de EU afspraken maakt moeten de cijfers ook goed zijn.'

› **Maar hoe kan het dan dat niemand het Griekse gerommel in de gaten had?**

'Goeie vraag. Wat het zou kunnen zijn, is dat de statistieken in de afzonderlijke landen heel verschillend zijn. Wil je betere cijfers, dan betekent dat vaak ook dat landen aan bedrijven meer moeten vragen. Dan wordt vaak gezegd: oh jee, meer administratieve lasten. Echt zo'n mantra van rechts. Het Europese statistisch bureau Eurostat was hierdoor niet goed in staat goede cijfers te produceren. De enige manier waarop we erachter kwamen dat de Grieken rommelden met de cijfers was dat de Griekse regering er zelf mee naar buiten kwam.'

› **Maar gerommel met cijfers was toch niet wat Griekenland de das om doet?**

'Nee, het echte, meer fundamentele probleem was de euro. Door de invoering van de euro gebeurde het volgende. De Grieken konden met hun producten niet meer concurreren op de internationale markt. Hun veelal agrarische producten waren gevoeliger voor prijsconcurrentie en door het ontbreken van wisselkoersen konden de prijzen niet omlaag. Zo werd Griekenland onder meer door China uit de markt gedrukt. Daardoor kreeg het land minder overheidsinkomsten. En hoe werd dat gecompenseerd? Door te lenen. En investeerders dachten: och, als het fout gaat worden we toch wel gered, dus laten we ons geld aan Griekenland uitlenen.'

› **Zei ik zojuist toch: tegen een rente van 12 procent.**

'Ja, maar je vergeet dat degenen die Griekse obligaties hadden, feitelijk een groot risico namen. Op dat niveau gaat het anders dan bij wijze van spreken tussen jou en mij. Als ik aan jou geld uitleen, en jij kunt het niet terugbetalen, dan kan ik niet naar de staat gaan en zeggen: geef jij die Tribune-redacteur eens even geld, zodat hij mij kan terugbetalen. Toch is dat wel wat er met Griekenland is gebeurd. Het geld dat we hebben uitgeleend is bij de banken terechtgekomen. Voor de Grieken is situatie alleen maar verergerd.'

› **Hoe dan?**

'Griekenland moest gaan bezuinigen. Als je als land eenmaal gaat bezuinigen op bijvoorbeeld zorg, dan zijn de mensen op een gegeven moment alleen maar met de gevolgen

'Helaas zijn veel economen geen neutrale, objectieve wetenschappers meer'

dáárvan bezig. Het feit dat je onverzekerd rondloopt en geen zorg krijgt, maakt dat de mensen zich niet kunnen focussen op datgene wat ze eigenlijk zouden moeten doen. Weet je, over die hele bezuinigingspolitiek – niet alleen in Griekenland zelf, maar in heel Europa – zeggen de Amerikanen inmiddels: “Waar zijn jullie in godsnaam mee bezig? Jullie brengen elkaar alleen maar schade toe.” Het vraagstuk van de koopkracht zou je bijvoorbeeld niet alleen maar moeten bekijken vanuit de vraag wat het voor Nederland

betekent; je zou ook moeten kijken naar wat het doet voor bestedingen in het buitenland. Op de manier waarop het nu gaat zit iedereen alles maar op elkaar af te schuiven. Griekenland heeft daar veel last van. Sowieso: als je je economie wil innoveren, moet je investeren. Wat in feite van Griekenland en andere landen gevraagd wordt is: word maar een ander land, een andere economie. Maar waarom zou ieder land een economie moeten worden als Nederland en Duitsland? Treurig vind ik dat veel westerse leiders en

rechtse politici niet kijken naar het lot van het Griekse volk. Die hebben het er alleen over dat Tsipras en Varoufakis alleen voor zichzelf bezig zouden zijn, maar beseffen niet dat ze verantwoordelijkheid dragen richting een heel volk. Kwalijk. Dat betekent dat er eigenlijk geen zicht is op hoe slecht het gaat met de gewone Griek.’

› **Laatst zei je in de Tribune dat de politiek geen invloed heeft op de Europese Centrale Bank (ECB), toch een essentiële speler in de Europese economie. Waar heb jij de afgelopen drie jaar als Kamerlid dan wel invloed op gehad?**

‘Op best een aantal concrete zaken waar we echt het verschil hebben gemaakt. Op mijn voorstel bijvoorbeeld vloeiende boetes en dwangsommen die de financiële sector opgelegd krijgt niet langer meer terug naar die sector. Ik heb tevens het nodige voor elkaar gekregen om duurzaam bankieren te bevorderen. En ik span me erg in voor meer transparantie en beter toezicht; op dat vlak zijn veel van mijn moties aangenomen.’

› **Gaat dat echt lukken: meer transparantie krijgen in die wazige wereld? Ik bedoel: boek je winst?**

‘En of we winst boeken! Hoewel het soms duurt. Ik strijd al heel lang voor transparantie als het gaat om de vraag hoeveel belasting multinationals betalen in verschillende landen. Daarin komen we steeds een stap verder. Ik moet er trouwens wel ontzettend achteraan zitten. Want als je als Kamerlid een staatssecretaris met die boodschap Europa in stuurt – zo van: een Kamermeerderheid wil dat jij dit en dat gaat vertellen – moet je achteraf toch weer gaan vissen en dan blijkt dat hij het toch niet zo heel stellig heeft gezegd tegen de Eurocommissaris of het Europarlement. Dan moet ik er toch weer achteraan. Dus ja, er is progressie, maar nog niet voldoende. Men is inmiddels wel bereid om informatie over belastingbetaling door multinationals uit te wisselen, maar dan tussen de belastingdiensten. Maar het moet publiek worden, vind ik. Want dan gaat het heel grote impact hebben. De belastingontwijking via Nederland door de Rolling Stones en U2, en ook door Starbucks en Google, kwam in het nieuws doordat iedereen ze kent. Veel van dat soort dingen worden alleen openbaar door incidenten of toevalligheden. Mooi natuurlijk. Maar ik zou willen dat het naar aanleiding van openheid bekend wordt. Onder druk van de publieke opinie wordt vaak heel veel vloeibaar.’ •

tekst Rob Janssen

foto's Suzanne van de Kerk

> VACATURE: SP-BESTUURSLEDEN

Het bestuur van de SP bestaat uit een voorzitter, een algemeen secretaris (beiden in functie gekozen), 9 algemeen bestuursleden, 20 regiovertegenwoordigers en 3 fractievoorzitters (Tweede Kamer, Eerste Kamer en Europees Parlement), die daar uit hoofde van hun functie deel van uitmaken. Het bestuur komt maandelijks bijeen en verder zo vaak als noodzakelijk is.

Op het XXI Congres op zaterdag 28 november worden de voorzitter, algemeen secretaris en 9 algemeen bestuursleden gekozen. Daartoe komt het partijbestuur op 28 augustus met een voordracht naar de afdelingen en de congresgangers.

Voordat het partijbestuur met een voordracht komt, kunnen afdelingen kandidaten voordragen. Ook staat het individuele leden, mits gesteund door 50 andere SP-leden, vrij om zichzelf te kandideren.

Door afdelingen voorgedragen kandidaat-bestuursleden of leden die zichzelf kandideren, dienen zich vóór 12 augustus a.s. schriftelijk (per brief met korte cv) aan te melden bij de algemeen secretaris, Hans van Heijningen.

SP-leden die volgens de juiste procedure zijn gekandideerd, maar niet voorgedragen worden door het partijbestuur, kunnen hun kandidatuur – indien gewenst – later in de procedure handhaven en zich op het congres als tegenkandidaat presenteren.

FUNCTIEVEREISTEN

De partijvoorzitter

De partijvoorzitter is de eerstverantwoordelijke voor de politieke leiding van de SP: hoe houden we de partij op koers, welke standpunten moeten we innemen in en buiten het parlement; hoe anticiperen we op nieuwe ontwikkelingen? De partijvoorzitter is de eerst aangewezen om de partij naar binnen en naar buiten te vertegenwoordigen in het politieke debat. Het is een fulltime functie.

De algemeen secretaris

De algemeen secretaris zorgt voor de dagelijkse leiding van de partij. Daartoe behoort het zorgen voor goede relaties tussen alle leden en alle geledingen van de SP en het begeleiden van landelijke buitenparlementaire acties, alsmede het zorgen voor adequate organisatie van de partijraad, het partijbestuur, de partijcongressen en -conferenties en andere partijbijeenkomsten. De partijsecretaris geeft leiding aan het landelijk partijbureau. Het is een fulltime functie.

Een algemeen bestuurslid

Een algemeen bestuurslid dient generalist te zijn en een grote belangstelling aan de dag te leggen voor politieke en sociale ontwikkelingen in Nederland en de wereld en de plaats daarin van de SP. Verwacht wordt de bereidheid om waar nodig een bijdrage te leveren aan de begeleiding van specifieke partijactiviteiten, vast te stellen door het partijbestuur. Het is een vrijwilligersfunctie, waarbij onkosten worden vergoed op declaratiebasis.

foto Nico van Hoorn ©

> HET KAN WEL 'ON TOUR'

Van Groningen tot Middelburg en Maas-tricht, overal in het land bezoekt SP-fractievoorzitter Emile Roemer boekhandels om zijn nieuwe boek *Het kan wel* te presenteren. In iets meer dan een maand tijd bezoekt Roemer er dertien en de aanvragen voor na de zomervakantie zijn ook al binnen. Tijdens de avond in Nijmegen is ook zijn uitgever Chris ten Kate aanwezig. Hij is positief verrast door de

menigte van zo'n honderd mensen die is afgekomen op de boekpresentatie. 'Een normale romanschrijver krijgt op een donderdagavond in een winkel vijf à tien man op de been. Dit boek past heel goed in de tijdgeest, mensen denken meer na over het terugkrijgen van de moraal in de politiek. Bovendien houdt Emile geen betoog, hij is echt een verteller, met aansprekende voorbeelden.'

IN NAVOLGING VAN een groep archeologen heeft SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk gepleit voor een **nationaal fonds** om de uitwerking en presentatie van bijzondere archeologische ontdekkingen uit te kunnen betalen.

DE UTRECHTSE SP-FRACTIE heeft opheldering gevraagd over de gemeentelijke beslissing om de **politiepost** op het centraal station niet heropenen. Jaarlijks komen er zo'n 57 miljoen bezoekers op Utrecht CS.

www.sp.nl/ZkY

DE SP AMSTERDAM heeft de **mega-salarissen** van interim-managers van Ambulance Amsterdam aangekaart. Eén manager streek in 2014 maar liefst € 263.000 op. Dit terwijl ambulancemedewerkers al zes weken actie voeren voor loonsverhoging en werkzekerheid.

DE SOCIALE VERZEKERINGSBANK is veroordeeld tot het betalen van een hogere vergoeding aan een zorgverleenster die door de **pgb-chaos** in financiële problemen kwam. De SP wil dat er een algemene schadevergoedingsregeling komt bij te late pgb-betaling.

COLUMN

Jola van Dijk

DE ONDERNEMERSVAL

Voor jezelf beginnen met behoud van WW klonk behoorlijk ideaal tijdens de verplichte informatiebijeenkomst voor nieuwe WW-gerechtigden. Totdat ik de kleine lettertjes las.

De urenkorting houdt in dat iedere vier weken het gemiddelde aantal uren dat je per week als zelfstandige gewerkt hebt, definitief wordt ingehouden op je uitkering. Oftewel: als je je eerste maand als enthousiaste starter vol aan de bak gaat met het organisatorische gedoe dat bij opstarten hoort, veel tijd in reclame maken steekt en hopelijk je eerste klant(en) helpt, kan je net zo goed meteen je uitkering stopzetten.

Dan maar de startperiode? Bij het UWV zijn ze er heel blij mee als je vooruitkijkt en alvast in de avonduren met je bedrijf begint omdat je weet dat je arbeidscontract over

drie maanden niet verlengd wordt. Als dank voor die inzet kun je namelijk geen gebruik meer maken van de startperiode.

Als je wel braaf wacht met ondernemen totdat je echt werkloos bent en toestemming krijgt van een werkcoach, hoef je tijdens de startperiode niet meer te solliciteren. Je kunt dat halfjaar ook gerust zoveel uren aan je onderneming besteden als je zelf wilt. Je uitkering wordt dat half jaar alleen 29 procent verlaagd. Ook als je na drie maanden de tent sluit omdat je alleen maar verlies gedraaid hebt, er geen zicht op verbetering is en je allang weer bent gaan solliciteren.

Gelukkig is er ook een onderzoeksperiode zodat je er even over kunt nadenken voordat je echt begint met ondernemen. Tof, zes weken voorbereidingstijd zonder sollicitatieplicht met maar één beperking: je mag in die periode geen bedrijfsactiviteiten ondernemen. Oftewel: alles wat je zou kunnen doen om niet alleen kosten maar ook klanten en inkomsten te hebben op de dag dat het UWV je uitkering voor een half jaar met 29 procent kort, is verboden.

foto Diederik Olders

Na de startperiode te lang gewacht met bedrijfsbeëindiging? Dan heb je pas recht op je overgebleven WW-rechten nadat je weer minstens een halfjaar voor een werkgever gewerkt hebt. Was je juist als zzp'er begonnen omdat die baan niet te vinden is? Ik help je hopen dat je dan nog wel recht hebt op de bijstand.

Mijn conclusie na de 105 pagina's tellende online training over de regels van het UWV voor starten vanuit de WW? Tussen het solliciteren door denk ik nog maar even extra goed na of voor mezelf beginnen wel zo'n strak plan is.

> STAKEN VAKER TOEGESTAAN

FNV Zorg en Welzijn heeft een belangrijke zaak bij de Hoge Raad gewonnen, waardoor staken voortaan vaker is toegestaan. De rechtbank en het gerechtshof hadden eerder de onaangekondigde bedrijfsbezetting in 2013 door de FNV van het Amsterdamse Sarphatiushuis nog verboden. Lillian Marijnissen van de FNV: 'In de polder was

een collectieve vakbondsactie (zoals staken) alleen toegestaan als het het uiterste middel was en de actie van tevoren was aangekondigd. De Hoge Raad heeft aan deze strikte regels een einde gemaakt. Een collectieve actie hoeft niet langer het ultieme middel te zijn en hoeft niet meer per se van tevoren te worden aangekondigd.'

foto archief Jasper van Dijk

> 'IRAK KANSLOOS ZONDER POLITIEKE OPLOSSING'

'Zonder politieke oplossing is de militaire missie in Irak kansloos', stelt SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk naar aanleiding van een tweedaags bezoek aan de Nederlandse militairen in Irak en Jordanië. De acht F16's die bombardementen uitvoeren op IS-doelen en de training van Iraakse *special forces* en Koerdische Peshmerga's bieden volgens Van Dijk geen oplossing voor de enorme problemen in Irak. 'Zolang de soennieten structureel worden uitgesloten van de politieke macht is militaire inzet zinloos. Bovendien vergroot westerse militaire aanwezigheid de kans op nieuw geweld tegen Europa en de Verenigde Staten.'

foto archief ROOD

Komend jaar zullen (met de klok mee) David Schreuders, Tom Roozen, Eduard Scheltinga, Merel Stoop en Lisa de Leeuw regelmatig van zich laten horen. Zij vormen het nieuwe bestuur van ROOD, jong in de SP.

IN MEMORIAM

THÉ LAU, 1952 - 2015

Gevierd muzikant Thé Lau is op 23 juni overleden.

In 2002 gaf hij een interview aan de Tribune. Hoewel het gesprek in de jachtige stationsrestauratie van Amsterdam Centraal plaatsvond, had het iets weg van een rustige conversatie in een dorpscafé

foto Martijn van de Griendt

tussen mensen die elkaar al jaren kennen. Dat kwam door Thé. Kalm, innemend, bedachtzaam. Zachtaardig zelfs. Maar nooit oppervlakkig. Dat wilde hij niet, dat was de reden waarom hij zojuist solo was gegaan, vertelde hij. 'Soms voel ik me een eenling in het landschap en de emoties die daarbij horen tracht ik uit te drukken', legde hij uit. Daarin zat de herkenbaarheid van Thé. 'Altijd uit het hart', nooit uit het onze. Als partijgenoot, als mens.

Rigoreus

*De klok zegt, tik, tik
tikt al mijn uren weg
voor wie wacht komt alles steeds te laat*

*De klok zegt, tik, tik
op de witgestucte muur
voor wie wacht komt alles steeds te laat*

*Ik weet wat jij verlangt
ik weet wat jij verdient
voor wie wacht komt alles steeds te laat*

*Je blik gericht op een plek op mijn lichaam
het is alsof je zegt, doe iets, nu, hier, voor mij
en doe het rigoreus en onverwacht
rigoreus en ondoordacht
rigoreus door dik en dun
rigoreus maar altijd uit het hart*

(The Scene, tekst Thé Lau, 1990)

> BUSCHAUFFEURS IN ACTIE

In Assen, Meppel en Hoogeveen wordt fors bezuinigd op het stadsvervoer. Bij het provinciehuis in Assen hebben ruim honderd buschauffeurs geprotesteerd tegen het plan om stadsvervoer te organiseren via LijnBelBussen, bestuurd door vrijwilligers met behoud van uitkering. De Drentse SP-fractie is het helemaal met de buschauffeurs eens en heeft daarom een voorstel ingediend om de bezuiniging van acht ton terug te draaien. SP'ers in de wijde omgeving hebben zich solidair

verklaard met de protesterende buschauffeurs in Assen en FNV Streekvervoer. Jimmy Dijk, fractievoorzitter voor de SP in Groningen: 'De vakbond heeft al aangekondigd dat dit pas het begin van hun strijd is. Wij steunen die strijd als SP van harte. Het OV-bureau en het College van de stad Groningen bezuinigen keer op keer op buslijnen en nu willen ze ook nog ervaren vakmensen op straat zetten. Ze schofferen hiermee zowel de reizigers als de chauffeurs.'

> SALARISVERLAGING THUISZORG VÉRIAN VERBODEN

'Actie loont!' Nijmeegs SP-gemeenteraadslid Cor van Norel is hartstikke trots op de inzet van de thuiszorgwerkers van Vérien en de FNV. 'Ruim zeven maanden geleden is de Nijmeegse SP samen met de medewerkers in actie gekomen tegen het voornemen van Vérien om de lonen van

zeshonderd medewerkers met 20 tot 30 procent te verlagen. De rechter heeft hen gelijk gegeven waardoor de loonsverlaging per direct van tafel is. De uitspraak laat zien dat het zin heeft om te strijden. Felicitaties aan de medewerkers en aan de FNV.'

foto SP Pekela

> 'EEN VOORBEELD VOOR WETHOUDERS'

Zeven thuiszorgmedewerkers en vakbond FNV hebben SP-wethouder Hennie Hemmes uit Pekela in het zonnetje gezet. De medewerkers zijn in dienst bij thuiszorgorganisatie TSN, waar 650 mensen met ontslag worden bedreigd. Hemmes vindt dit onaanvaardbaar en heeft bij TSN afgedwongen dat er geen ontslagen mogen vallen in zijn gemeente. De FNV vindt Hemmes 'een voorbeeld voor de wethouders van alle andere gemeenten in Nederland die verantwoordelijk zijn voor de zorg'.

> 'MANTELZORGBOETE MOET VAN TAFEL'

'Mensen die bij elkaar wonen en voor elkaar zorgen verdienen het grootste respect, niet een boete.' SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut heeft daarom voorgesteld om de mantelzorgboete te schrappen. Sinds dit jaar verliezen uitkeringsgerechtigden die met anderen in huis wonen een deel van hun inkomen. Vanaf 1 januari 2018 worden ook AOW'ers getroffen.

Wanhoop

Karabulut: 'Dit betekent dat ouders die bij hun kinderen wonen, om voor elkaar te kunnen zorgen, worden beboet door een korting op hun basispensioen. Dat is onbestaanbaar. Tegelijkertijd dalen de vaste kosten, voor bijvoorbeeld de zorgverzekering, niet. Op deze manier worden mensen tot wanhoop gedreven.' In 2014 bleef er een half miljard over van het geld dat de regering had gereserveerd voor de bijstand. Karabulut stelt voor dit geld te gebruiken voor het terugdraaien van de boete.

MARKTFALEN

Vier dagen in de week bezoeken 35.000 mensen per marktday de 'Haagse Mart', tussen de wijken Transvaal en Schilderswijk. Nu deze wordt gerenoveerd trekt de SP in Den Haag namens de marktkooplui aan de bel. De SP deed onderzoek en vindt dat de kooplui meer betrokken moeten worden bij de renovatie. De vaste lasten worden hoger, de bestedingen van bezoekers lopen toch al terug; de marktkooplui vrezen over de kop te gaan, óf de prijzen te moeten verhogen zodat nóg minder mensen naar de markt komen. Vriendjespolitiek bij toewijzing van plaatsen, gedwongen aanschaf van dure luifels, geen overkapping bij hondenweer, hoge parkeertarieven: de SP wil aandacht voor deze voorziening, die belangrijk is voor zowel kleine ondernemers als voor Hage-nezen met een kleine portemonnee.

tekst Diederik Olders

foto Suzanne van de Kerk

SP-SENATOREN

ZONDER SIGAAR – MÉT KENNIS VAN ZAKEN

In juni werd de nieuwe SP-Eerste Kamerfractie geïnstalleerd. Onder hen ervaren, maar ook vijf nieuwe senatoren. Wie zijn deze nieuwe SP-volksvertegenwoordigers?

› **Hans-Martin Don** is directeur van het Leger des Heils in Limburg en Brabant. Hoe neemt hij zijn ervaring mee de Eerste Kamer in?

‘Ik zal me daar richten op Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Op het gebied van volksgezondheid merkt een organisatie als het Leger des Heils direct de gevolgen van beleid. Een voorbeeld is de veranderde financiering van de geestelijke gezondheidszorg. Dat loopt nu via verzekeraars. Met als gevolg dat zij mensen zonder verwijzing van een huisarts niet kunnen behandelen. Bij het Leger des Heils krijgen we dan ook steeds meer te maken met mensen met ernstige psychische problemen. De rol van de GGZ is veranderd.

Het is allemaal niet zo zwart-wit, maar dit is wel de grote lijn.’

› **Je was van 2006 tot 2010 wethouder voor de SP in Eindhoven. Blij dat je nu geen wethouder bent?**

‘Je bedoelt vanwege de bezuinigingen en de overheveling van veel taken naar de gemeente? Eerder andersom. In mijn tijd was het relatief gemakkelijk. Je moet nu heel scherpe keuzes maken. Dat is voor een wethouder natuurlijk een enorme uitdaging.’

› **Wat speelt er op het gebied van zorg in de Eerste Kamer nu?**

‘Ik bereid me voor op een debat over een

nieuwe wet die kwaliteit en klachtenprocedures vastlegt. Die is heel traditioneel georganiseerd, op grote organisaties geënt. Maar als je naar Wmo-zorg kijkt, dan is dat juist heel erg veranderd de laatste jaren. Dat zijn netwerken van mensen en organisaties, waarbij de hiërarchie bepaald niet duidelijk is. Het stramien van de klachtenprocedure uit het wetsvoorstel werkt helemaal niet in die nieuwe situatie.’

› **Meta Meijer** werkt bij Milieudefensie en is als regiovertegenwoordiger lid van het SP-partijbestuur. Eerder was ze al raadslid in de gemeenteraad en in de deelraad Amsterdam-Oost. Geen hobby's zeker?

De SP-Eerste Kamerfractie. Van links naar rechts: Frank Köhler, Anneke Wezel, Hans-Martin Don, Meta Meijer, fractievoorzitter Tiny Kox, Bob Ruers, Bastiaan van Apeldoorn, Arda Gerkens en Tuur Elzinga.

‘Ha ha, zeker wel. Gewoon goed plannen. Ik houd van hardlopen. Twee keer per week anders word ik te dik. Verder lees ik graag en houd ik erg van muziek, vooral uit de jaren zestig, zeventig en tachtig.

› **Je gaat je in de Eerste Kamer vooral bezighouden met Infrastructuur, Milieu en Ruimtelijke Ordening, en met Koninkrijksrelaties. Wat hebben die met elkaar te maken?**

‘Ik doe waar ik verstand van heb. Dat Koninkrijksrelaties erbij zit is meer toeval. Ik kom wel eens op de Antillen, en ik heb met de journalist die er veel over schrijft samen de opleiding journalistiek gedaan, vandaar dat ik er wel wat van af weet. En al vrij snel was er een belangrijke bijeenkomst over de Antillen – en ik had nog veel vrije dagen over dus toen ben ik gegaan. Zo is het gekomen.’

› **Maar Milieu is toch je hoofdonderwerp. Je eerste bijdrage in de Eerste Kamer ging meteen over windmolens.**

‘Het is zo’n onderwerp waar je het bijna niet goed kan doen. Weinig mensen willen een windmolen vlakbij, maar als we niks doen gaat het ook mis. Op zee kan het behoorlijk efficiënt. De SP zegt altijd: Ga voor windmolens, maar praat zo vroeg mogelijk met omwonenden en luister naar hun ideeën. Niet van boven af opleggen.’

› **Bastiaan van Apeldoorn is hoofddocent Internationale Betrekkingen aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij is SP-lid sinds 2006 en adviseerde de afgelopen jaren de Tweede Kamerfractie; hij heeft ook in het blad van het Wetenschappelijk Bureau, Spanning, geschreven. Je hebt onder andere veel verstand van het sociaal beleid van de EU. Je volgt de ontwikkelingen rondom Griekenland zeker op de voet?**

‘Je kunt er niet omheen. Ik erger me aan de berichtgeving in Nederland. Hoe het achtuurjournaal hierover bericht, daar lusten de honden geen brood van. Griekenland zou het laten liggen, wil niet hervormen, heeft nog niks gedaan. De feiten zijn anders en ik snap niet hoe deze onzin in ons jour-

naal terecht komt. Hoe het wel zit? Griekenland zit in een diep gat en Dijsselbloem zegt: graaf nog maar wat dieper. De crisis was te voorkomen geweest – door niet de euro in te voeren, maar ook nog in 2010 door verstandig schuldenbeleid te voeren. De euro verenigt Europa niet, het is een splijtzwam.’

› **Je gaat je in de Eerste Kamer vooral richten op Financiën, Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking. Maar je hebt als universitair hoofddocent vast ook een mening over de Nieuwe Universiteit.**

‘Ja, de Maagdenhuisbezetting vond plaats bij de andere universiteit in Amsterdam, de UvA. Maar de zorgen van de studenten en docenten deel ik. En ik niet alleen. Ik heb een brief geschreven aan het college van bestuur van de universiteit waarin onze zorgen worden geuit over het rendementsdenken en de outputfinanciering (de regel dat je geld krijgt als iemand afstudeert –red.) met 140 collega’s hebben we ons solidair verklaard met de bezetters.’

› **Anneke Wezel is sociaal advocaat in Amsterdam. Waar krijg je zoal mee te maken, in een grote stad als Amsterdam?**

‘Ik doe strafrechtzaken, bestuursrecht, huurrecht. Zaken van mensen die te maken hebben met de kostendelersnorm, ont-ruiming, de Participatiewet, problemen bij uitkeringen. Het is heel divers; ik hoef me niet te vervelen. Ik combineer dat met vrijwilligerswerk voor de SP-hulpdienst in Amsterdam. Ik voel me daar zo thuis, tussen de actieve SP’ers. Geen rangen en standen, gewoon lekker samen wat dóén. Nu gaan we lekker de buurten in voor de miljonairsbelasting.’

› **Je hebt al een hele carrière achter de rug bij justitie en het Openbaar Ministerie. Zo was je officier van justitie, met als specialisatie ‘megaafraude’. Dat klinkt interessant.**

‘Dat was het ook. Megaafraude is witteboordencriminaliteit. Dus niet de kleine uitkeringsfraude, maar de grote, de megagrote, heel complexe zaken. Een bekende zaak die nu speelt is die van de voormalig VVD’er Jos van Rey uit Limburg. Het interessante van megaafraude is dat er lang over is nagedacht, dat het heel kunstig in elkaar steekt.’

› **Je richt je in de Eerste Kamer op Veiligheid en Justitie. Heb je veel aan je praktijkervaring?**

‘Ja dat merkte ik al meteen bij mijn maiden-speech (de eerste speech die een nieuw Kamerlid houdt –red.). Dat ging over het voor-

stel om Noorse gevangenen in Nederlandse gevangenis onder te brengen. Ik weet uit de praktijk dat door de bezuinigingen bij Justitie en de reorganisatie bij de politie veel zaken blijven liggen en er veroordeelden vrij rond blijven lopen. Het gaat dan te ver om leegstaande cellen te verhuren aan Noorwegen. Daar komt nog bij dat je het onmogelijk maakt voor de familie van die Noorse gevangenen om een bezoekje te brengen.’

› **Frank Köhler is met de vut, na jarenlang te hebben gewerkt bij onder andere de FNV en Milieudefensie. Hij doet nog wel advieswerk, bijvoorbeeld voor ondernemingsraden in bedrijven die bezig zijn met vernieuwing van hun pensioenregeling. Hij begon zijn politieke carrière ooit bij de PSP. Nadat die partij in GroenLinks was opgegaan, was Köhler in Amsterdam een paar jaar wethouder voor GroenLinks. Hoe is hij bij de SP terecht gekomen?**

‘Als directeur van Milieudefensie was het niet verstandig als ik heel zichtbaar voor één partij koos. Dus toen ben ik politiek niet meer actief geweest. In de tussentijd bewoog GroenLinks naar het midden. Ik stemde dan ook al SP voordat ik weer politiek actief werd. Ik ging rondkijken en zag dat de SP de partij is die doet wat ik belangrijk vind; de strijd tegen de sluiting van de sociale werkplaatsen bijvoorbeeld. Dus toen ben ik daar actief geworden.’

› **Denk je dat je als senator het verschil kunt maken?**

‘Mijn onderwerpen zijn Binnenlandse Zaken en Belastingen. Daarvan is veel beleid, en zijn er weinig wetten. Over veel zaken komen wij hier in de Eerste Kamer dus helemaal niet te spreken. Maar toch, de verhoging van de btw in de cultuursector is destijds ook in de Eerste Kamer tegengehouden.’

› **Ga je nu ook sigaren roken, nu je senator bent?**

‘Nee, ik heb nooit gerookt. Nu ook niet. Ook echt niet in de jaren zeventig – al zal ik zeker meegerookt hebben met alles wat mijn vrienden opstaken. Maar ik deed aan atletiek, dus ik rookte helemaal niks. De 100 meter was mijn afstand.’

› **Snelste tijd?**

‘11,8 seconden.’

tekst Diederik Olders
foto Sander van Oorspronk

ZOMER IN ZEELAND

De SP doet het goed in Zeeland. Het land van nuchterheid én Bløf, van stedenschoon én landbouw, van toeristenstromen én beperkte infrastructuur, kortom van fascinerende verschillen. ‘Elk eiland is een aparte streek’, vertelt SP-Statenlid Roland van Tilborg, die er bruggen wil slaan en de heersende macht breken. ‘Het Zeeuws meisje bestaat niet.’

DE IN INWONERTAL kleinste van onze twaalf provincies maakt een grote vuist als het om toerisme gaat. Zomer, zon en strand vormen sinds mensenheugenis een gouden combinatie en oefenen veel aantrekkingskracht uit op toeristen die liever de auto pakken dan in het vliegtuig naar een warm land stappen.

De files op de provinciale wegen naar de kust nemen ze dan maar voor lief. Zeeland boert er goed bij, maar worstelt net als andere regio's met krimp en vergrijzing, met milieuvraagstukken en afkalvende zorgvoorzieningen, met werkloosheid en kwijnend openbaar vervoer. SP-statenlid Roland van

Tilborg (43) geeft de Tribune een blik achter de schermen van het land van Michiel de Ruyter en een inblikje in zijn leven.

Over Michiel de Ruyter gesproken: Roland van Tilborg is een van de vele figuranten in de dit jaar uitgebrachte speelfilm over de

Zeeuwse zeeheld. 'Ik speel, nou ja, speel... een afgevaardigde. Ik ben een paar seconden in beeld. Interessant hoor, zo'n filmset, maar het voetvolk werd niet echt serieus genomen, terwijl het de geldschietters aan niets ontbrak. Ik trok me daar niets van aan en grabbelde van de schaal vol broodjes die niet voor ons bestemd waren.'

Daarmee typeert de geboren Rotterdammer onbedoeld zichzelf: een socialist in hart en nieren voor wie de leeuw in de Zeeuwse vlag symbool staat voor de strijd voor gelijkwaardigheid en tegen onrecht. Ook hij moest worstelen om boven te komen. Zijn toekomst zag er zonnig uit toen hij

samen met zijn vriendin een supermarkt opende in zijn woonplaats Sint-Maartensdijk, op Tholen. Ervaring had hij opgedaan in de winkel van zijn ouders in Vlissingen. 'Aanvankelijk liep het prima. Mede dankzij de toeristen maakten wij een aardige omzet, ook al stond onze zaak niet op een A-locatie. Toen ontstond er gedoe met het Spar-concern. Ik moest investeren in een nieuwe, veel kleinere ruimte elders in het dorp.' Om een lang verhaal kort te maken: ze konden het financieel niet bolwerken en belandden in de schuldsanering. Drie jaar lang werd elk dubbeltje omgedraaid. Roland liet het er niet bij zitten, ging in andere supers werken totdat hij het deksel op de neus kreeg bij Dirk van den Broek. 'Ik was zelf altijd een sociale ondernemer met oog voor mijn medewerkers. Bij Dirk letten ze puur op de cijfers, het personeel werd ronduit asociaal behandeld. Dat trok ik niet.' Ronald gooide het roer om. Hij was midden dertig en had als jongen op de lagere landbouwschool gezeten. Hij besloot een opleiding tot hovenier te volgen: één dag naar school en vier dagen werken. Dat ging goed, totdat een ernstige enkelblessure roet in het eten gooide. Roland kon zeven maanden een deel van het werk fysiek niet aan en stelde voor andere werkzaamheden te verrichten. Zijn werkgever weigerde en uiteindelijk kon hij na een hoogoplopend conflict zijn biezen pakken. 'Ik heb twee jaar in de WW gezeten en solliciteerde me suf. Dat was geen prettige periode, ik werd er moedeloos van.'

› **Toen kwam de SP op jouw pad.**

'Er was een vacature op het secretariaat van de Tweede Kamerfractie. Ik had geen enkele ervaring, maar besloot toch te reageren. Toen Kamerlid Sadet Karabulut in een gesprek zei dat ze zich niet kon voorstellen dat ik niet op het hbo had gezeten, voelde ik me best een beetje trots.'

In november vorig jaar werd Roland aangenomen en sindsdien stapt hij dagelijks in Bergen op Zoom op de trein naar Den Haag. Voor zevenen 's avonds is hij niet thuis. Dat deert hem geenszins. 'Ik ben dolgelukkig met de kans die de SP mij biedt en doe er alles aan om het waar te maken. De SP voelt voor mij als een warm bad, dat meen ik uit de grond van mijn hart. Ik hoorde er als nieuwkomer en groentje meteen bij.'

› **Zo groen was je politiek anders niet.**

'Ik 2007 werd ik actief voor de SP op Tholen. Ook al kom ik uit een VVD-nest, mijn idealen vind ik alleen terug bij de SP. Samen met Ger van Unen, voorzitter van onze Statenfractie, en Trix de Roos heb ik de afdeling

Roland van Tilborg

Tholen opgericht. De vaart zat er meteen in. Bij de verkiezingen in 2010 haalden wij twee zetels en vier jaar later zelfs drie. Daarmee streefde de SP de PvdA voorbij. En dat in het SGP-bolwerk dat Tholen sinds jaar en dag is! In 2011 werd ik Statenlid. Tot aan mijn benoeming in Den Haag bleef ik ook fractievoorzitter op Tholen. Dat moest ik met pijn in het hart loslaten. Een moeilijke keuze, want een raadslid staat het dichtst bij de mensen en daar gaat het mij om. Gelukkig heeft de afdeling haar zaken prima op orde en ben ik niet onmisbaar.'

› **Als Statenlid houd jij je bezig met economie, onderwijs, openbaar vervoer en mobiliteit; belangrijke onderwerpen in Zeeland. Helaas doe je dat niet als gedeputeerde. Waarom zit de SP ondanks de winst niet in het college?**

'Voor de vorm mochten wij even praten met de andere partijen, maar het stond al vast dat de SP zou worden gepasseerd. Misschien was het anders verlopen als we vijf zetels hadden gehaald – dat scheelde verdomd weinig. Met een hogere opkomst zou dat zeker zijn gelukt. In Zeeland zijn ze huiverig

voor veranderingen, de Zeeuwen vormen een stug volkje. Moeilijk benaderbaar. De angst voor het socialisme is diepgeworteld, al lang en breed achterhaalde vooroordelen leven hier nog steeds. 'Jullie met je rode boekje', zo denkt menig Zeeuw nog steeds over ons. Landelijk zie je dat het vertrouwen steeds meer onze kant op komt, dat het besef dat je met ons zaken kunt doen groeit, dat wij ons houden aan afspraken. In Zeeland verloopt dat proces moeizamer. Als de SGP-gedeputeerde een voorstel ontvangt met ons logo erop, schuift hij het ongelezen terzijde. Overigens weet je wat je aan de SGP hebt. Ook al ben ik het vaak niet met hen eens, ze zijn wel consequent. Dat durf ik over de andere fracties niet te beweren.'

› **Zeeland is met zes eilanden plus Zeeuws-Vlaanderen en al dat water een ingewikkelde provincie.**

'Elk eiland is een aparte streek, dat zag je vroeger al aan de klederdrachten en dat hoor je nog aan de dialecten. Het Zeeuws meisje bestaat niet. Het water vormt een barrière, ondanks de Oosterscheldekering en de Westerscheldetunnel. De infrastructuur is kwetsbaar, met slechts één snelweg, de A58, en één spoorlijn. En intussen interesseert het niemand op Walcheren iets wat er op Tholen of Schouwen-Duiveland gebeurt; en Zeeuws-Vlaanderen ligt echt een 'zee' te ver weg, ook al is de ontsluiting aanmerkelijk verbeterd. Wat dat betreft ben ik blij dat onze vier Statenleden, die op vier verschillende eilanden wonen, een brug kunnen slaan.'

› **Hoe staat Zeeland ervoor?**

'Beroerd. Financieel zit Zeeland aan de grond. Zeker ook als gevolg van de crisis, maar vooral door enkele stevige debacles. Zo werd het budget voor de Sloeweg, een betere verbinding tussen de A58 en de Westerscheldetunnel, keer op keer overschreden. Het kostte de CDA-gedeputeerde onlangs de kop en het kost de Zeeuw, tot nu toe, 78 miljoen euro. Daarnaast hapte de nonactiviteitsregeling een enorme hap uit het budget van de provincie.'

› **De wát?**

'Met die regeling is het provinciaal apparaat afgeslankt. Er werden 150 ambtenaren ontslagen met doorbetaling van 70 procent van hun jaarsalaris tot aan hun pensioen. De schade? Rond de 55 miljoen euro en daar komt nog een boete van 16 miljoen van de fiscus overheen.'

Tijdens een rookpauze in de achtertuin van zijn pijpenlahuis in het centrum van Sint-

'Het vertrouwen van de Zeeuwen in de SP zal verder groeien'

Maartensdijk, waar hij woont met vriendin, twee kinderen, een hond en een stokoude kat, noemt Roland voorbeelden van Zeeuwse roem. Zoals de mosselen en oesters uit Yerseke, toonaangevende exportproducten. Plus fruit, aardappelen, vlas en bloemen. De agricultuur weegt zwaar in Zeeland. 'En Bløf natuurlijk.' Hartstochtelijk fan Roland van Tilborg draagt een tattoo van zijn favoriete popband op zijn kuit en is met zijn gezin elk jaar te vinden op het succesvolle tweedaagse popfestival bij de Brouwersdam.

› Bløf, nou ja, smaken verschillen. Hoe is het verder gesteld met de cultuur in Zeeland?

'Er is veel stedenschoon, Middelburg, Veere, Zierikzee. Musea en theaters hebben veel ingeleverd. Sommige instellingen anticiperen daarop, andere niet. In oktober wordt wel een nieuwe theaterzaal in Vlissingen geopend.'

› De meeste toeristen komen geen cultuur snuiven, maar de Zeeuwse lucht. Hoe denkt de SP over de verdere ontwikkeling van het toerisme?

'Toerisme werd lang onderschat, nu zijn de charmes van onze mooie provincie verankerd. Zon, zee en strand, daar komen de mensen in groten getale voor naar Zeeland. Uiteraard is stilstand achteruitgang, maar wij zijn zeer terughoudend als het gaat over de bouw van nog meer bungalowparken. Wij waken voor verroempottisering. Eén Zandvoort, ik bedoel Renesse op Schouwen-Duiveland, is meer dan genoeg. En hoogbouw

langs de kust, zoals in Vlaanderen, is een gruwel, dat gaat niet gebeuren. De meeste toeristen komen juist voor de blauw-groene oase. Koester wat er is, versoepel op gepaste wijze de regelgeving. Wij willen kleine recreatieondernemers met bescheiden plannen tegemoetkomen. En ja, het openbaar vervoer moet veel beter, ook en vooral voor de eigen inwoners. Er is 4,5 miljoen euro bezuinigd op het openbaar vervoer. Alleen de zogenaamde dikke buslijnen blijven overeind; de kleinere worden opgeheven of vervangen door buurtbussen, die worden bestuurd door vrijwilligers. Beroepschauffeurs zien dat – terecht – als broodroof. Wij zijn voor vraaggestuurd openbaar vervoer en hadden voorgesteld een provinciaal vervoerbedrijf in het leven te roepen. Toen achteraf bleek dat dat volgens Brussel mag, gaf zelfs de gedeputeerde van de SGP ons gelijk, maar het was al te laat.

› Oké, in 2019 zit de SP aan het roer in het college. Hoe gaan jullie tot die tijd oppositie voeren?

'Leefbaarheid is voor ons de rode draad. Zwembaden, scholen, bibliotheken, artsenposten – door leegloop van de kleine kernen ligt sluiting op de loer. De provincie kan daaraan sleutelen met een stimuleringsfonds. Officieel is Zeeland nog geen krimp-, maar aandachtsgebied, laat ons alert blijven en tijdig ingrijpen. Daar past ook gratis openbaar vervoer bij, te beginnen met scholieren. Realistisch of niet, wij houden vast aan onze idealen en willen intussen constructief meedenken. Voorstellen leggen

VIJFDE PARTIJ, ÉÉN WETHOUDER

De SP in Zeeland telt zeven afdelingen. Daar kan de in 2013 afgehaakte tak in Terneuzen weer bij komen, als de herstelwerkzaamheden een nieuwe loot aan de stam opleveren. Destijds oordeelde de landelijke deelnamecommissie dat Terneuzen vanwege inactiviteit niet klaar was voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014. Het voltallige afdelingsbestuur trok zijn conclusie en stapte op.

Bij die verkiezingen boekte de SP een behoorlijke winst. Sindsdien is de partij vertegenwoordigd in zes van de dertien Zeeuwse gemeenten: Vlissingen (4), Tholen (3), Middelburg (3), Schouwen-Duiveland (2), Hulst (1) en Sluis (1). Alleen in Vlissingen zit de SP in het college (in de persoon van Sem Stroosnijder).

Bij de verkiezing voor de Provinciale Staten afgelopen voorjaar sleepte de SP een extra zetel in de wacht (van 3 naar 4), maar deelname aan de coalitieonderhandelingen bleek bij voorbaat al uitgesloten. Alles bleef bij het oude; verliezer PvdA hoefde geen stapje terug te doen van coalitiegenoten CDA, SGP, VVD en D66.

De SP is de vijfde partij van de provincie.

Speerpunten in het programma zijn leefbaarheid, inspraak, cultuur, landschap en natuur en duurzaamheid.

wij langs onze meetlat en als het niet anders kan, gaat er wat water bij de wijn, zolang de wijn maar drinkbaar blijft. Het vertrouwen van de Zeeuwen in de SP zal verder groeien. Wat in Brabant kan, de heersende macht van vooral het CDA breken, moet ook in Zeeland kunnen.' ●

tekst Robin Bruinsma

foto's Suzanne van de Kerk

VRIJETIJDSECONOMIE GOED VOOR HALF MILJARD

Zeeland is de vakantieprovincie bij uitstek. Volgens statistieken van het Kenniscentrum Kusttoerisme brachten Nederlanders er in 2013 1,4 miljoen vakanties door. Walcheren is koploper, met een aandeel van 32 procent, gevolgd door Schouwen-Duiveland (29), Noord- en Zuid-Beveland (23) en Zeeuws-Vlaanderen (15). In datzelfde jaar kwamen ruim 880.000 buitenlanders naar Zeeland, met z'n allen goed voor 3,9 miljoen overnachtingen. De vrijetijdseconomie leverde de provincie een half miljard euro op. De meest populaire activiteiten onder vakantieganers en dagjesmensen zijn wandelen, fietsen,

eten, funshoppen en het bezichtigen van cultureel erfgoed.

De groei is er nog niet uit. In 2014 steeg het aantal buitenlandse toeristen nog maar eens met 17 procent. Daarvan namen de Belgen het leeuwendeel voor hun rekening. Ook bij Duitsers zijn de Zeeuwse eilanden zeer in trek.

De grootste bedrijven zijn te vinden in de havenplaatsen Vlissingen en Terneuzen. Ook Zeeland kreeg de nodige draaien om de oren tijdens de crisis. De hardste klappen incasseerden Neckermann, Philips Terneuzen, Sas Glas, Zalco

en Thermphos. De sluiting van sigarettenfabriek Philip Morris in het Brabantse Bergen op Zoom, op een steenworp afstand van Tholen, trof ook de werkgelegenheid in Zeeland.

Zeeland telt op dit moment iets meer dan 380.000 inwoners. Dat aantal zal naar verwachting tot 2020 licht dalen, daarna in versneld tempo. Dat er desondanks tot 2026 meer huizen moeten worden gebouwd, komt door een toename van het aantal huishoudens (veel meer eenoudergezinnen). De migratie van Belgen naar Zeeuws-Vlaanderen is onvoldoende om de krimp te beteugelen.

SP-LEDENDAG

Op 31 mei was het een drukte vanjewelste bij dierentuin Burgers' Zoo. Ruim 2700 mensen bezochten er de ledendag. Het regende, maar de gezelligheid was er niet minder om. Het toont de kracht van de SP: de leden.

1. Emile Roemer zet Jan Marijnissen, naar aanleiding van de aankondiging van zijn vertrek als partijvoorzitter, in het zonnetje en bedankt hem voor zijn jarenlange inzet voor de partij. (foto Nico van Hoorn)
2. Ondanks de regen is het maar wát gezellig. (foto Nico van Hoorn)
3. Een spetterend optreden van Bots, met de hit 'Er is genoeg voor iedereen'. (foto Diederik Olders)
4. Niet iedereen waardeert de muziek. (foto Diederik Olders)
5. Young&United van de FNV zetten de kop van jut in voor de afschaffing van het minimumjeugdloon. (foto Jola van Dijk)
6. SP-huisband SPic 'n Span zorgt voor een zonnige sfeer. (foto Nico van Hoorn)
7. Bezoekers van de ledendag kunnen met hun kaartje ook aapjes kijken Burgers' Zoo. (foto Nico van Hoorn)
8. Krista van Velzen namens Pax in actie voor het burgerinitiatief Teken tegen Kernwapens. (foto Diederik Olders)
9. De vrijwilligers van de SoeP-express, Teunie van der Wal, Henk van der Wal en Peter van Dop, worden in het zonnetje gezet vanwege jarenlange trouwe inzet. (foto Diederik Olders)

Impressies van de ledendag

12, 13 foto's Jola van Dijk

10, 11, 14 foto's Diederik Olders

14, 16, 17 foto's Els Zweerink

Links: Arie-Jan de Boer, voorzitter van SP Maassluis, vroeg op de ledendag van 2012 zijn partner Suzanne Hage ten huwelijk (inzet). Dat haar 'Ja' niet voor de bühne was, bewijst de aanwezigheid van hun kindje op de ledendag drie jaar later. (foto Jola van Dijk)

tekst Jola van Dijk

> BELASTINGGELD DOOR DE PLEE GESPOELD

De Groningse SP-afdeling heeft een gouden WC-pot uitgereikt aan de instantie Hefpunt, omdat deze tonnen aan belastinggeld door de plee spoelt. Rosita van Gijlswijk, gemeenteraadslid voor de SP in Groningen: 'Hefpunt heeft als taak om belastingen voor gemeenten en waterschappen te heffen en de kwijtscheldings-toets uit te voeren, tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Ontslagvergoedingen van bijna een miljoen staan daar volgens ons haaks op.' In 2013 stelde de SP al vragen over de werkwijze bij Hefpunt. 'Destijds werden aanvragers van kwijtschelding door Hefpunt als potentiële fraudeur behandeld. Nu blijkt ook nog eens dat ze schandalig hoge ontslagvergoedingen uitdelen aan falende managers.'

foto René Lubberdink ©

> WETHOUDERSPAMFLET

'Het zou minister Asscher sieren als hij gemeenten financieel in staat stelt uitkeringsgerechtigden die onbewust een fout hebben gemaakt met terugwerkende kracht te compenseren voor onterechte boetes.' Wethouders van diverse politieke

partijen uit elf verschillende steden - waaronder SP-wethouders uit Amsterdam, Hengelo en Hilversum - doen deze oproep in een gezamenlijk wethouderspamflet. Voor de toekomst zit de uitvoering van de Fraudewet volgens hen op het goede spoor. Met het wethouderspamflet verzetten ze zich tegen de oproep van

minister Asscher de fouten uit het verleden niet te corrigeren: 'In onze steden gaan we de komende tijd alle boetebesluiten sinds 2013 herzien. Hoeveel dat precies kost weten we nog niet, maar in totaal zal dat meer dan 1 miljoen euro zijn.'

 www.sp.nl/ZkN

foto Young & United ©

> GEEN HALF WERK

Young & United heeft 130.000 handtekeningen opgehaald voor afschaffing van het minimumjeugdloon. Minister Asscher heeft de handtekeningen in ontvangst genomen en aangegeven dat er inderdaad een probleem is. Of hij ook een concrete oplossing heeft zal echter pas in september

blijken. Kamerleden van de SP, PvdA en GroenLinks wilden daar niet op wachten en hebben gezamenlijk verklaard dat, als dat nodig blijkt, zij zelf initiatief zullen nemen om tot verhoging van het wettelijk minimumjeugdloon te komen.

LOKALE EN REGIONALE OVERHEDEN beginnen zich te verzetten tegen het **TTIP-vrijhandelsverdrag**. De provincie Friesland en de Vlaamse gemeente Borgerhout hebben zich al tot TTIP-vrije zone verklaard.

POSTNL GAAT EEN deel van de (**schijn**) **zelfstandige pakketbezorgers** weer in dienst nemen. Een goede ontwikkeling, vindt SP-Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen, die hier al jaren voor strijdt.

ALS POLITICI REGELS maken voor iedereen, moeten die regels ook gelden voor politici zelf, stelt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak. Ook bij werkloosheid. Weg met de **speciale wachtgeldregeling** dus.

 www.sp.nl/Zkx

IN DE AANLOOP naar de Europese Spelen in Azerbeidzjan zijn **tientallen critici opgesloten**. Op initiatief van SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel heeft de Tweede Kamer de minister van Buitenlandse Zaken opgeroepen in Azerbeidzjan te pleiten voor de vrijlating van deze gewetensgevangenen.

 www.sp.nl/Zkf

> POLITIEKE THRILLER ROC LEIDEN

Doordat bestuurders in het verleden miljoenen aan onderwijsgeld hebben verspild aan vastgoed, dreigde ROC Leiden afgelopen maand failliet te gaan. Redding leek nabij toen minister Bussemaker met een steunplan van 40 miljoen kwam, maar VVD, PVV en CDA wilden liever dat de school failliet zou gaan. De SP, en met name Tweede Kamerlid Jasper van Dijk, kreeg zo de beslissende stem in deze politieke thriller.

'Zet je negenduizend studenten op straat?'

Uiteindelijk koos Van Dijk – na een dag in Leiden met studenten, docenten en bestuurders gesproken te hebben – voor behoud van het ROC. 'De megalomane bestuurders die het probleem veroorzaakt hebben, zijn allang gevlogen. Het werd me dan ook duidelijk dat het nu ging om de vraag of je negenduizend studenten op straat zet door het ROC failliet te laten gaan, of dat je alles op alles zet om die studenten te redden. Natuurlijk moeten we wel goed in de gaten houden of dit geld goed wordt besteed.'

'Griekenland op schoolformaat'

De parallellen tussen de ontwikkelingen bij ROC Leiden en Griekenland zijn Van Dijk niet ontgaan. 'Ik heb het niet voor niets Griekenland op schoolformaat genoemd. Dit is de zoveelste keer dat een school in de problemen komt door bestuurders met grootheidswaan. Denk maar aan de problemen bij Amarantis, hogeschool InHolland en de Universiteit van Amsterdam.' Van Dijk wil daarom ook de fundamentele discussie voeren hoe deze weeffout uit het systeem gehaald kan worden. 'Hoe krijgen we de publieke sector weer in handen? Hoe redden we de scholen uit de klauwen van graaiende bestuurders die sinds Paars (PvdA, VVD en D66) alle ruimte kregen om zich als zonnekoning te gedragen? Twee punten staan dan voorop: we moeten ervoor zorgen dat vastgoed wordt weggehaald bij schoolbestuurders door het onder te brengen bij het Rijksvastgoedbedrijf. En we moeten de financiering van de scholen zo inrichten dat onderwijsgeld daadwerkelijk in de klas terechtkomt. Daarmee voorkomen we dat bestuurders nog langer kunnen gokken met onderwijsgeld.'

> ACHTER DE SCHERMEN IN GRIEKENLAND

SP-Europarlementslid Anne-Marie Mineur was afgelopen maand vier dagen in Athene voor overleg met de linkse partijen waarmee de SP in het Europees Parlement samenwerkt. Ook sprak ze met verschillende Grieken over de actuele politieke ontwikkelingen in het land. Mineur sprak de minister van corruptiebestrijding, maar bezocht bijvoorbeeld ook de Arbeidsclub, een uitgebreid buurthuis met een 'medisch centrum voor classesolidariteit' dat draait op bijdragen naar draagkracht van de deelnemers. Haar conclusie na afloop van al die bezoeken? 'We hebben met deze euro en de bijbehorende rigide belastingdiscipline allemaal onze kop in een zelfde strop gestoken. Griekenland heeft alleen het wankelste krukje. De crisis heeft daar op eenzelfde manier toegeslagen, maar dan veel wreder. De Griekse samenleving is gelukkig ook veel hechter. Je zorgt voor je gezin, je burens en je wijk met eenzelfde vanzelfsprekendheid.' De steun onder de

Anne-Marie Mineur (r) in de Arbeidsclub.

Griekse bevolking voor premier Tsipras van Syriza blijkt volgens Mineur nog steeds heel groot te zijn. 'Een taxichauffeur vatte het heel mooi samen. "Hij is de enige die de waanzin op kan lossen. Vóór Tsipras hadden we een lange rij corrupte politici die niets deden. Als Tsipras vertrekt komen die weer terug.'"

> SP METHODE

Dankzij een opvallende protestactie van Rood Weert worden 400 monumentale eiken langs de N280 gespaard. De provincie Limburg wilde de weg tussen Weert en Roermond verbreden en daarom moest de zaag in alle bomen langs de Roermondseweg. Enkele dagen nadat de plannen bekend werden bevestigde Rood begin mei een tiental zelfgemaakte protestborden aan de bomen langs de weg. Jeroen Goubet, fractievoorzitter voor de SP in Weert: 'De politie maakte al snel een einde aan de actie, maar dit versterkte de golf van protest alleen maar. Op initiatief

van de SP sprak de Weertse gemeenteraad zich vervolgens unaniem uit. Wij willen geen kap en verlenen daaraan ook geen medewerking.' Inmiddels heeft het nieuwe provinciebestuur, met daarin de SP, in samenspraak met de gemeente Weert de kap afgeblazen. De weg wordt niet verbreed, wel worden enkele knelpunten in de weg waarschijnlijk op een minder ingrijpende manier verbeterd. Goubet: 'Samenwerking tussen actievoerende jongeren en volksvertegenwoordiging bij verschillende overheidslagen. De SP-methode werkt!'

IN MEMORIAM

KAREL KOSTER (1951-2015)

Op 18 juni 2015 is Karel Koster, vredesactivist en onderzoeksmedewerker van het Wetenschappelijk Bureau van de SP, overleden. Hij was al langere tijd ziek, maar gedreven door zijn idealisme en groot gevoel voor rechtvaardigheid bleef hij de partij tot het laatst voorzien van adviezen op het gebied van buitenlandse zaken en defensie. Altijd gewapend met diepgaande analyses en doorspekt van strategisch inzicht. We moeten doorgronden wat we bestrijden, vond hij. Graag haalde hij de 18e-eeuwse dichter Oliver Goldsmith aan: 'Wee het land, waar haast het zijn bepaalt. Waar rijkdom groeit, maar de mens verschraalt.'

Karel was in de jaren tachtig een van de oprichters van anti-militaristisch onderzoekskollektief Amok, dat zich ontwikkelde tot expertisecentrum van de vredesbeweging op het gebied van defensie en geopolitiek. Ook was hij actief in het onderzoek en de lobby tegen kernwapens, onder andere via de werkgroep Eurobom en de internationale beweging van Burgemeesters voor Vrede. Vanaf 1994 adviseerde Karel de SP-fractie omtrent buitenlandse vraagstukken. Hij had een uitgesproken, onderbouwde mening. Bijvoorbeeld over het gevaar van de opkomst van extreemrechts in Europa, over het kruisvat Midden-Oosten en over de opstelling jegens

foto archief SP

Rusland. Na de aanslagen van 11 september 2001 trad hij op als mediawoordvoerder namens het Platform tegen de 'Nieuwe Oorlog', dat onder meer de massale demonstraties tegen de invallen in Afghanistan en Irak organiseerde. In 2007 trad hij in dienst van het Wetenschappelijk Bureau van de SP. Karel was de motor achter de Moed-debatten in het partijgebouw in Amersfoort. Hij vond het belangrijk dat de SP daarbij de vensters opende en deskundigen met uiteenlopen-

de meningen uitnodigde. In zijn laatste levensjaar ging hij mee op inspectiereizen van de Kamercommissie voor Defensie; hij bleek vaak meer te weten van het gebruikte materieel dan de militairen zelf. Zijn kennis en intelligentie werden tot ver buiten de partij en de vredesbeweging gewaardeerd.

Met zijn overlijden verliest de SP een unieke medewerker, een fijne collega en een goede vriend.

> SMALING: 'NATUURWET TRAGISCHE VERGISSING'

Met de invoering van de nieuwe Natuurwet brokkelt de bescherming van natuur en diersoorten fors af. Het kabinet brengt natuurbescherming terug tot 'wat moet van Europa'. Dat stelt SP-Kamerlid Eric Smaling (foto). '63 natuurgebieden verliezen hun bescherming en 205 diersoorten worden vogelvrij verklaard. Wat rest is een minimumpakket van gebieden die beschermd moeten worden volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Verder mag de provincie bepalen hoe het wordt ingevuld. Economische benutting en 'beleving' zijn de bescherming van de natuur gaan overheersen.'

Geen einde aan plezierjacht

Ook maakt Smaling zich grote zorgen over het voorstel om geen einde te maken aan plezierjacht. De SP pleit al jaren voor een

foto Bas Stoffelsen

verbod op deze vorm van jagen. 'We leven hier niet in het Amazonewoud en soms is ingrijpen geoorloofd uit oogpunt van populatiebeheer of schadebestrijding. Het

zonder noodzaak doodschieten van dieren is een hobby die niet meer thuishoort in onze samenleving. Het verbaast mij dan ook zeer dat de PvdA gezwich is voor de eisen van de VVD op dit punt. Er is namelijk een meerderheid in de Kamer voor afschaffing.'

'Nederland zou voorop moeten lopen'

Smaling: 'Ons land – klein, dichtbevolkt, maar toch buitengewoon gevarieerd in termen van bodem, landschap en natuur – zou voorop moeten lopen in de bescherming van alles wat groeit en bloeit. Natuur kan zichzelf niet beschermen zonder duidelijke wettelijke afspraken. Deze regering denkt alleen in win-winsituaties: dat alles tegelijk kan op elke plaats. Dat is een tragische misvatting. We zijn het aan onze volgende generaties verplicht de kwaliteit van de natuur te bewaken.'

foto Michael Candelori / flickr cc

> BRITTEN IN OPSTAND

Afgelopen maand trok een indrukwekkende massa Britten (volgens de Independent een kwart miljoen) in een protestmars door Londen. De demonstranten weigeren

zich neer te leggen bij de kille bezuinigingen van de regering op onder meer de gezondheidszorg. Een gigantisch protest met amper arrestaties. Desondanks (of

misschien juist daardoor) is er ook amper iets van terug te vinden in de media in het Verenigd Koninkrijk, laat staan hier in Nederland.

> BERICHT VOOR OPPERLABBEKAK

'Labbekakken', zo noemde de voorzitter van de werkgeversorganisatie VNO/NCW Hans de Boer mensen in de bijstand. Die moesten maar eens aan het werk, zei hij in een interview waarin hij toegaf dat hij zelf geen werk had gemaakt van de belofte uit 2013 om duizenden arbeidsgehandicapten aan een baan te helpen. Reden voor de SP om dezelfde avond op de Malietoren, het hoofdkantoor van De Boer in Den Haag, een bericht aan deze opperlabbekak te *laseren*. De neiging om terug te schelden werd onderdrukt; **'De Boer: geen woorden maar banen'** werd de boodschap.

foto Diederik Olders

foto Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

GRIEKENLAND: HET IS NIET ALTIJD FIJN OM GELIJK TE KRIJGEN

De eurozone is een misbaksel. Al ver voor de invoering van de euro waarschuwden we vanuit de SP tegen de consequenties van dat ene betaalmiddel. We kregen gelijk, maar leuk is anders.

Al in het begin van de jaren negentig waarschuwde de SP dat een monetaire unie leidt tot machtsoverdracht aan de Europese instellingen. En dat gebeurde dus ook: na de bankencrisis werd er een vorm van 'economisch bestuur' ingesteld, waarbij de Tweede Kamer de Nederlandse begroting pas mag beoordelen, nadat Brusselse technocraten hun zegen hebben gegeven. Inmiddels groeit het aantal voorstellen om de teugels nog verder

aan te halen. Weg nationale democratie, en dat alles dankzij de euro.

Daarnaast wezen we op de enorme tegenstellingen binnen de eurozone. De Zuid- en Oost-Europese economieën wijken enorm af van die in Noord-Europa. Als je één munt hebt en je niet meer via devaluaties van je eigen munt je exportproducten goedkoper kunt maken, kun je alleen nog concurreren via afbraak van publieke voorzieningen, lonen en andere sociale rechten. Dat is dus precies het recept dat Griekenland en andere zwakkere eurolanden kregen opgelegd.

Deze dagen komt alles samen in Griekenland: de ministers van Financiën van de eurolanden, met Dijsselbloem voorop, hadden geen boodschap aan de Griekse wens om het volk via een referendum het laatste woord te geven. Plannen van de Griekse regering om op een sociale manier uit de crisis te komen, werden niet serieus genomen. De boodschap was en bleef: bezuinigen tot je een ons weegt.

We hadden gelijk, maar de neoliberalen en eurofielen wilden koste wat het kost door met hun asociale project. Laten we hopen dat via de Grieken de democratie uiteindelijk zegeviert. Als SP'ers laten we aan de Grieken blijken dat we solidair zijn met hun verzet, in het Europees Parlement, en daarbuiten.

‘BEETJE BURGERLIJK ONGEHOORZAAM’

Verbluffend nieuws over de pgb-chaos: de gemeente Maastricht omzeilt de problemen met een eenvoudige eigen regeling. ‘En het loopt prima’, zegt SP-zorgwethouder Jack Gerats. Staatssecretaris Van Rijn is *not amused* over die eigenwijze Limburgers.

IN DE TWEEDE KAMER hebben ze het al over het Maastrichtse model. En in SP-kringen wordt met een knipoog gerefereerd aan het dorpje van Asterix en Obelix, dat moedig weerstand bleef bieden aan de overweldigers... Maar Jack Gerats blijft zakelijk. De SP-wethouder op Welzijn en Wmo heeft niet zoveel met metaforen. Hij noemt het hooguit ‘een beetje burgerlijk ongehoorzaam’. Eigenlijk is dat zogenaamde Maastrichtse model heel simpel. Op het moment dat het nieuwe pgb-systeem werd ingevoerd (1 januari 2015) beschikte de stad al over een goed werkende regeling voor de meest kwetsbare pgb-houders, zo’n 1200 in totaal. ‘Het komt

erop neer dat die groep de kwetsbare ingewikkelde betalingen aan zorgverleners uit handen wordt genomen’, legt Jack Gerats uit. ‘De gemeente geeft daarbij tips en adviezen, maar de mensen kunnen zelf kiezen. En dat verloopt allemaal prima.’

Maar het nieuwe pgb-stelsel behelst dat de betalingen via de Sociale Verzekeringsbank (SVB) moeten lopen. Maastricht doet het echter zonder de extra manoeuvre via de SVB, houdt de Rijksgelden op zak en betaalt de zorgverleners zelf. Gerats: ‘Wij wilden onze regeling graag behouden. We zijn daarover met het ministerie van Volksgezondheid gaan praten, in oktober was dat.

En toen hoorde ik hoe dramatisch de vlag er bij de ICT bij hing, zó kort voor de invoering. Ik dacht: dat krijgen ze nooit voor 1 januari voor elkaar. Dat heeft ons er alleen maar meer van overtuigd dat we onze regeling in stand moesten houden.’ Maar dat betekende feitelijk wel: de zorgwetgeving overtreden. Maastricht vroeg nog aan Den Haag of de eigen regeling toch niet kon blijven bestaan. Antwoord: nee. En dus viel er na een tijdje een onheilspellende brief van het ministerie op de mat. Handhaving en sancties dreigden voor de Limburgse hoofdstad.

Muiterij

Maar er gebeurde ook iets anders. De Maastrichtse aanpak begon landelijk in beeld te komen. Steeds meer media meldden zich en ook was Gerats spreker bij een pgb-hoorzitting in de Tweede Kamer. Het begon iets amusants te krijgen; dat verre, eigenwijze Maastricht trotseerde Den Haag en omzeilde met een goed functionerende eigen voorziening de pgb-chaos. “Maastrichtse muiterij blijkt treffer”, kopte dagblad De Limburger bijvoorbeeld.

Wat ook iets zegt, is de steun van de gemeenteraad voor de gedurfde opstelling van het college. Gerats: ‘Ik heb de raad meerdere malen ingelicht over het voornemen en geen enkel raadslid heeft geprotesteerd. Anders had ik het misschien niet aangedurfd.’ Een kwestie van durven is het zeker. Want wat als het ministerie inderdaad gaat handhaven en sancties opleggen? ‘Ik weet dat de staatssecretaris not amused is. Maar tot nu toe zijn er geen sancties geëffectueerd’, zegt Gerats. Hij weet dat sancties opleggen ook weer durf van staatssecretaris Van Rijn vereist. De publieke opinie en de landelijke media zouden zijn toch al niet zo stevige positie omtrent de pgb’s nog zwakker kunnen maken. Afwachten dus.

Hoofdzaak voor Gerats is dat de prima regeling in stand kan blijven. ‘Maastricht heeft lokale verantwoordelijkheid genomen voor de burgers die het moeilijk hebben. Dat heeft geleid tot iets goeds, waarover ik nog geen enkele klacht van de kant van onze burgers heb gehoord. Of alle gemeentes dit moeten doen? Zeg het maar. In Maastricht willen we in ieder geval helpend, steunend en faciliterend voor onze burgers bezig kunnen zijn. Er komt een moment waarop je van mensen moet uitgaan in plaats van regels.’ •

tekst Rob Janssen
foto archief SP

Maastrichtse muiterij blijkt treffer,
kopte de Limburger

ANALYSE

KLEM OP HET VMBO

En wederom staat een herziening van het onderwijs op stapel. Ditmaal in het vmbo, waarvoor het kabinet binnenkort een ingrijpend plan op tafel legt. Ook vanuit de onderwijswereld komen voorstellen. Terecht, want dit schooltype geldt al langer als het afvoerputje van ons onderwijs. Maar is het échte probleem wel in beeld?

'MET 35 BEROEPSGERICHTE VAKKEN, 80 centrale examens en 108 verschillende examenprogramma's kan niemand ontkennen dat er het nodige moet veranderen in het vmbo', zegt SP-Tweede Kamerlid en woordvoerder vmbo Tjitske Siderius. Het huidige systeem van leerwegen, niveaus, sectoren en wildgroei aan vakken maakt het vmbo tot een flink doolhof, dat voor velen lastig te doorgronden is. Dit gecombineerd met een dalend leerlingenaantal maakt het duidelijk dat verandering noodzakelijk is; het huidige stelsel is simpelweg niet te handhaven. Maar is dit het enige probleem waar het vmbo mee te kampen heeft? Volgens Siderius zeker niet: 'Velen zien het vmbo als een afvoerputje voor leerlingen die niet zo goed kunnen leren. Er ligt een zware focus op cognitief presteren, iedereen moet maar een zo hoog mogelijke opleiding volgen en halen. Vakmanschap – goed met je handen zijn – lijkt behoorlijk ondergewaardeerd te worden. Dit heeft ook effect op het imago van het vmbo.'

Eén van de doelstellingen van de stelselwijziging in 1999 was juist het verbeteren van het imago van het beroepsonderwijs. Volgens Tjitske Siderius kunnen we nu concluderen dat dit dus niet gelukt is en, sterker nog, dat het alleen maar erger

is geworden. 'We moeten het beroepsonderwijs weer op de kaart zetten en ervoor zorgen dat vakmanschap iets is waar je trots op kunt zijn. Want laten we eerlijk zijn: zonder goede vaklui zijn we als land natuurlijk nergens.'

Nieuwe Middenschool?

De invoering van de zogenaamde 'profielen' zou volgens staatssecretaris Dekker dé oplossing moeten zijn voor alle problemen in het vmbo. De huidige wildgroei aan sectoren en examenprogramma's wordt vervangen door een overzichtelijk aantal van 10 profielen. Siderius: 'Ik zie best interessante elementen. Het idee van die profielen vind ik bijvoorbeeld zo gek nog niet. Ze maken het vmbo weer overzichtelijk en geven de leerlingen ook de kans zich wat breder te oriënteren. Maar het is nog maar de vraag of ze alle problemen op zullen lossen. Ik heb mijn twijfels of dit voldoende is om het imago te verbeteren.'

Siderius heeft onlangs een onderzoek gedaan onder vmbo-docenten over de plannen van staatssecretaris Dekker. Daaruit blijkt dat de meeste docenten ook positief tegenover het vervolgonderwijs staan. Echter: nog niet alle docenten blijken tevreden met het aanbod en bovendien zijn

velen bang dat delen van het bestaande programma zullen verdwijnen. 'Daar zullen we dus ook nog goed naar moeten kijken', aldus Siderius.

Daarnaast viel ook nog iets anders op. 'Dekker geeft aan loopbaanoriëntatie van groot belang te vinden. Het opvallende was alleen dat hij het vervolgens alleen over het beroepsonderwijs heeft en niet over de theoretische leerweg. Ik zou zeggen: geef loopbaanoriëntatie ook de nodige aandacht binnen de gemengde en theoretische leerweg', zegt Siderius: 'Dan kunnen leerlingen zich ook beter gaan oriënteren op hun vervolgstudie en zal uitval in de toekomst kunnen verminderen.'

Ook anderen zien dat de invoering van de profielen alleen niet voldoende is om alle problemen in het vmbo op te lossen. Jan van Zijl, voorzitter van de MBO Raad, heeft een samenvoeging van de hoogste vmbo-niveaus met de havo voor ogen; dat product moet dan 'nieuwe middenschool' gaan heten. Lijkt een aardig idee. Immers; twee schooltypes worden 'ontschot'. Maar tegelijkertijd wordt er een scheiding opgeworpen binnen het vmbo zelf. Want als de hogere vmbo-niveaus aan de havo worden gekoppeld, wat gebeurt er dan met de lagere niveaus? 'Het gevaar

‘Vakmanschap is iets om trots op te zijn.’

dreigt dat daarover dan, nog sterker dan nu, het beeld ontstaat dat daar alle minder goede leerlingen heen gaan. En dan wil daar helemaal niemand meer heen’, zegt Siderius. Het lijkt erop dat op die middenschool dan alle leerlingen hetzelfde voorgeschoteld wordt, terwijl ze juist zo verschillend zijn. Zwakkere leerlingen zullen op hun tenen moeten lopen, terwijl slimmere leerlingen zich vervelen. Zouden ze zich juist in die fase niet zo goed mogelijk moeten kunnen ontplooiën, zodat ze op basis van de kwaliteiten die ze aan de dag leggen kunnen doorstromen?

De Onderwijsraad kwam onlangs met een ander advies, dat velen nog bekend in de oren zal klinken: maak weer onderscheid tussen de mavo en het beroepsonderwijs. De basisberoepsgerichte en de kaderberoepsgerichte leerwegen worden volgens dat idee geclusterd en hetzelfde geldt voor de gemengde en theoretische leerweg. Het klinkt alsof we weer terugkeren naar de situatie van voor 1999, vóór de invoering van het vmbo dus. Voor een deel is dat waar, oordeelt Tjitske Siderius, maar er zijn wel degelijk verschillen. Zo pleit de Onderwijsraad voor de invoering van beroepsgerichte vakken op de mavo, iets wat tot nu toe – behalve op de gemengde leerweg – niet echt

het geval was. Volgens Siderius is dit advies een stuk sympathieker: ‘Een groot nadeel van het vmbo is dat het een verzamelaar is voor opleidingen die eigenlijk weinig met elkaar te maken hebben. Het heeft dus geen zin om deze leerwegen kunstmatig bij elkaar te houden. Daarnaast heeft de mavo vanuit het verleden een goede reputatie; het is ook niet voor niets dat steeds meer scholen zich weer een “mavo” noemen.’

Bizarre situatie

De SP pleit al langer voor een stelselwijziging; de partij pleit onder meer voor een ‘vakschool’, zijnde een samenvoeging van vmbo en mbo tot kleinschalige beroepsgerichte vakopleidingen, zodat iemand die bijvoorbeeld automonteur wil worden dat ook kán worden. Maar zoals het nu gaat, blijven scholen grote leerfabrieken die moeten presteren en concurreren. Met leerlingen mag geen risico meer genomen worden en dus wordt het zogenaamde ‘stapelen’ ontmoedigd: steeds minder leerlingen stromen vanuit het vmbo door naar de havo. Leerlingen die stapsgewijs willen opklimmen qua opleidingsniveau kunnen dat in ons land in toenemende mate wel vergeten. Sterker nog: de balans tussen ‘doorstroom’ en ‘afstroom’ (het aantal leerlingen dat

gaandeweg opklimt respectievelijk afzakt in niveau) slaat – op het vmbo, maar ook op andere schooltypen – steeds meer uit naar dat laatste, zo bleek bijvoorbeeld al uit de Examenmonitor 2013 van het ministerie van OCW. Tegelijkertijd stromen volgens het door de Onderwijsinspectie dit voorjaar gepubliceerde rapport *De staat van het onderwijs – onderwijsverslag 2013-2014* steeds minder leerlingen door van de hoogste vmbo-niveaus naar de havo: van 18,5 procent in 2009 tot 13 procent in 2013. Ook de stap van havo naar vwo wordt steeds zeldzamer.

Siderius: ‘Eén van de belangrijkste oorzaken van de stagnering van de doorstroom is de perverse prikkel die scholen ervaren vanuit de Onderwijsinspectie, scholen worden er namelijk op afgerekend wanneer leerlingen afstromen. Scholen willen geen risico nemen en delen leerlingen op voorhand al liever op een lager niveau in. Dit leidt tot de bizarre situatie dat het feit dat kinderen kansen missen blijkbaar minder erg is dan de dreiging van de Inspectie. Volstrekt onwenselijk natuurlijk.’

In 1999 werd het vmbo ingevoerd om het lbo en de mavo vooruit te helpen. Verbetering van het imago was het hoofddoel. Datzelfde doel worden nu opnieuw nagestreefd om datzelfde vmbo weer op de schop te nemen. Maar hoe en of het grootste probleem – gemiste kansen van jonge mensen – wordt opgelost, is nog volstrekt onduidelijk. Eén van de charmes van het naoorlogse Nederland was dat de zoon van een vrachtwagenchauffeur kon gaan studeren, of dat de dochter van een automonteur het kon schoppen tot bankdirecteur. Inmiddels is voor velen het beroep van vrachtwagenchauffeur of automonteur een utopie geworden. Kenniseconomie zei u? •

tekst Rob Janssen
foto Cees Elzenga / HH ©

DE UTRECHTSE DANS OM HUURWONINGEN

Hoe gaat een SP-wethouder om met de verhuurdersheffing? Paulus Jansen, SP-wethouder in Utrecht, ziet zich geconfronteerd met belabberd landelijk beleid, en met bewoners die zich terecht zorgen maken over de gevolgen daarvan. Een bewoner: 'De strijd tegen tweedeling mag je nooit opgeven. Voor hem is het denk ik een kwestie van handig manoeuvreren.'

EEN SCHRIJNEND TEKORT aan sociale huurwoningen (nu al 1400 en over vier jaar 4000). Een explosieve vraag naar huizen met een huur tussen de 700 en 900 euro. Doorsnee koopwoningen die gemiddeld rond de 10 procent duurder zijn dan elders in Nederland (met uitzondering van absolute koploper Amsterdam). Een hardnekkig gebrek aan betaalde woonruimte, al dan niet met zorgondersteuning, voor minder kapitaalkrachtige 55-plussers in de binnenstad. En dan speelt er ook nog een principiële affaire rond het project Het Nieuwe Woonhuis. Paulus Jansen, namens de SP wethouder voor volkshuisvesting in Utrecht, loopt er niet voor weg. 'Ik doe er alles aan om de schaarse middelen zo optimaal mogelijk te benutten.'

'Voorkomen dat minima worden weggedrukt'

Vanaf de twintigste verdieping van het fonkelnieuwe stadskantoor achter het Centraal Station heb je een magnifiek uitzicht over Utrecht. De Dom lijkt vanaf deze hoogte gekrompen. Met man en macht wordt gewerkt aan een ingrijpende facelift van het stationsgebied. Paulus Jansen, sinds ruim een jaar bestuurder van de vierde stad van ons land, staat de Tribune te woord terwijl hij een broodje kroket en kommetje soep eet. Elke minuut van zijn lange werkdagen wordt benut. Als lid van de Tweede Kamer zat hij ook al niet om werk verlegen, maar de agenda van een wethouder vereist een strakke regie. Op de valreep van het gesprek, in de milieuvriendelijke lift, benadrukt hij dat Utrecht

de snelst groeiende economische regio van Europa is. En: 'Wij moeten er alles aan doen om te voorkomen dat de sociale minima worden weggedrukt door alle 'succesnummers' die in Utrecht komen wonen.' Het is een grijze maandag. Er staat een straffe wind die jakkert over het Jaarsbeursplein. Binnen, in het personeelsrestaurant, is het dankzij klimaatbeheersing aangenaam.

Eerst terug in de tijd. Een paar weken eerder, toen Miebeth Meeuwissen en Joop Hörmann van de bewonersvereniging Het Nieuwe Woonhuis hun nood klaagden over de situatie rond de verhuur van de 84 woningen aan de Rembrandtkade en in de Albert Neuhuisstraat, scheen een vriendelijk zonnetje over de in de stijl van de Amsterdamse School gebouwde complexen.

‘Een aardige man’, zo typeerde Miebeth Meeuwissen de verantwoordelijke wet- houder. Ze kreeg alleen de indruk dat hij, ondanks zijn begrip voor de bezwaren, liever hier dan in de volksbuurt Kanalen- eiland huurwoningen liberaliseert, dus de huurprijs optrekt tot over de huursubsidi- diegrens heen. Die inschatting, zo zal later in het stadskantoor blijken, klopt ongeveer.

Van tweedeling geen sprake

Maar eerst een schets van de toestand rond Het Nieuwe Woonhuis. De huizen, in blokken die over twee straten verdeeld met de rug naar elkaar toegekeerd staan en van elkaar worden gescheiden door achtertuinen, werden in 1923 speciaal voor armlastige inwoners gebouwd in bepaald niet het minst welvarende stadsdeel. Arm

Om deze overheidsbelasting op huurwoning- en te kunnen betalen, moeten corporaties meer geld binnenslepen en dat kan bijvoorbeeld door liberalisatie. Volgens de gehanteerde formule mag Het Nieuwe Woonhuis, vanwege de kwaliteit van de woningen en de situering, gerust als de te slachten kip met de gouden eieren worden omschreven. Een omslag levert hier veel meer op dan in bijvoorbeeld... Kanalen- eiland. Daar moeten veel meer woningen worden geliberaliseerd om hetzelfde rendement te halen.

Zo kijken de bewoners van Het Nieuwe Woonhuis er niet tegenaan. ‘Bij de overdracht in 1997 is de intentie uitgesproken dat de huizen niet uit de sociale sector zouden worden gehaald, maar dat gebeurt nu dus wel. Met als gevolg dat de tweedeling verder oprukt. Een nieuwe bewoner gaat

PRAKTIJKMAN MET BESTUURLIJKE ERVARING

De in Roermond (1954) geboren Paulus Jansen beschikt over veel bestuurlijke en praktijkervaring op het gebied van wonen en huisvesting. Hij volgde een studie bouwkunde aan de TU in Eindhoven en was twintig jaar werkzaam bij de Nevanco Groep, een uitvoerend bouwbedrijf, en het ingenieursbureau DHV in Amersfoort.

In 1995 trad hij toe tot de Provinciale Statenfractie van de SP in Utrecht (als fractievoorzitter van 1995 tot 2003). Daaraan voegde hij in 2001 het raadslidmaatschap toe. Paulus Jansen was toen al medewerker van de Tweede Kamerfractie.

In 2006 werd hij lid van de Tweede Kamer. Hij was bovendien drie jaar algemeen secretaris van de SP. Na de klinkende overwinning in 2014 kwam Paulus Jansen in mei in het Utrechtse college. Het lag niet meer dan voor de hand dat hij, gezien zijn portefeuille in Den Haag, verantwoordelijk bestuurder voor onder meer wonen, vastgoed en ruimtelijke ordening zou worden. Als parlementariër zette Paulus Jansen zich in voor verbeteringen in achterstandswijken en voor een hernieuwde maatschappelijke controle van de sociale huursector. Bewonersorganisaties konden steevast op zijn steun rekenen.

SP-wethouder Paulus Jansen: ‘Als het tij niet keert, verdwijnen de woningbouwcorporaties’

en rijk woonden bij elkaar om de hoek, van een tweedeling was op deze locatie, met als gezamenlijke groenvoorziening het fraaie Wilhelminapark, geen sprake. Kortom, een woonomgeving om van te dromen.

Nadat een renovatie van Het Nieuwe Woonhuis driekwart eeuw later onafwendbaar was geworden, ging de gelijknamige bouwvereniging kopje onder. De gemeente trad bemiddelend op en stelde voor de 84 woningen in beheer onder te brengen bij Bo-Ex, een van de kleinere corporaties in Utrecht. De klus werd in 1997 geklaard en sindsdien int Bo-Ex de huren. De huurders richtten een comité op en mochten blijven zitten waar ze zaten. De huursommen stegen niet noemenswaardig, dus ook met een bescheiden portemonnee maakte je een kans om er je intrek te nemen. Dan moest er natuurlijk wel eerst iets vrijkomen en dat gebeurde amper. Logisch, want de mogelijkheden om op stand te wonen voor een betaalbare prijs lagen bepaald niet voor het oprapen.

Kip met de gouden eieren

Daar komt nu verandering in en hoe! Bo-Ex staat, als gevolg van de vermaledijde verhuurdersheffing, met de rug tegen de muur.

1200 euro betalen, dus reken maar uit wie er in zullen trekken’, zegt comitévoorzitter Joop Hörmann, zelf bewoner – vanaf 1991 – van een benedenwoning met een huur van 693 euro.

‘Ze plaatsen er een hek omheen’

Overigens stegen de huren al in 2012, nadat de monumententoeslag werd ingevoerd. Buurtgenoot Miebeth Meeuwissen bewoont met haar gezin een riante en eigenhandig verbouwde tussenwoning met uitzicht op het Wilhelminapark en zit met een huur van 835 euro al in de vrije sector. Zij had zich als student al als woningzoekende ingeschreven en kreeg het huis in 1998 toegewezen. Wat beiden nog het meeste steekt, is dat het streven naar een ongedeelde stad wordt belemmerd. Joop: ‘Ik ben zzp’er en zou als nieuwe bewoner de huur niet meer kunnen betalen. Ze plaatsen er als het ware een hek omheen en alleen met een bovenmodaal inkomen kom je nog binnen. Overigens valt de kwaliteit van de woningen, waarmee Bo-Ex zo schermt, vies tegen. De meeste huizen zijn vochtig en tochtig. Je moet flink stoken. Dat kost mij 250 euro per maand. Weet je, Bo-Ex profiteert optimaal van de uitstraling van dit stukje Utrecht.’

Joop Hörmann en Miebeth Meeuwissen.

Ze vrezen ook dat de sociale cohesie in Het Nieuwe Woonhuis zal verdampen. Ouderwetse burenhulp en onderlinge solidariteit verdwijnen gaandeweg, zo is de verwachting en deels ook al de ervaring, naar de achtergrond. 'Tweeverdieners zien een woning in onze straat als een doorgangshuis.' Kopen kan niet. Destijds is bepaald dat de huizen tot 2020 niet mogen worden verkocht door de corporatie.

Water bij de wijn

Voor Miebeth Meeuwissen is het belangrijk dat haar kinderen opgroeien in een gemengde buurt in plaats van in een wit yuppenwijkje. Zowel Miebeth als Joop wil realistisch blijven en zou er vrede mee hebben als twintig procent van alle woningen in de vrije sector belandt. Joop: 'Ik snap heel goed dat ook een SP-wethouder water bij de wijn moet doen, maar de strijd tegen tweedeling mag je nooit opgeven. Voor hem is het denk ik een kwestie van handig manoeuvreren.'

Voordat we weer een sprong maken in de tijd, naar het onderhoud met Paulus Jansen, eerst eventjes langs bij Gerda Klein, bewoonster van het eerste uur. Alle ophef rond Het Nieuwe Woonhuis gaat langs haar heen. Wie er ook (komen) wonen en wat zij ook betalen, de bijna 90-jarige Gerda kan zich er niet over opwinden. Al is het haar wel opgevallen dat nieuwelingen geen goededag zeggen. Op de kop af 52 jaar geleden kregen zij en haar man een tussenwoning in Het Nieuwe Woonhuis. Inmiddels is de geboren Berlijnse weduwe geworden en nog lang niet toe aan een zorgcentrum. Haar auto staat voor de deur aan de Rembrandtkade. Als het rijbewijs wordt verlengd, en daar ziet het wel naar uit, rijdt ze binnenkort weer naar Ber-

lijn voor familiebezoek. Ze redt zich prima in haar eentje en maakt alleen gebruik van Tafeltje-dek-je. Haar buurt vindt ze geweldig en met Joop en Miebeth kan ze lezen en schrijven. Eigenlijk heeft ze maar één klacht: de kastanjes houden het zonlicht tegen.

De 'logica' van de verhuurdersheffing

Terug naar het stadskantoor, enkele weken na het bezoek aan Het Nieuwe Woonhuis.

ZORGEN OVER HUUREXPLOSIJE

De SP Utrecht maakt zich ernstig zorgen over de huurexplosie. In de te maken prestatieafspraken met de corporaties en andere partijen moeten betaalbaarheid en beschikbaarheid topprioriteit krijgen. De verhuurdersheffing moet subiet worden afgeschaft.

Op de website stelt fractievoorzitter Tim Schipper: 'Pijnlijk kan de afbraak van de sociale huursector door het kabinet niet in beeld worden gebracht. De corporaties zitten klem, wentelen de verhuurdersheffing af op de huurders en stoppen met bouwen terwijl er een groot tekort aan sociale huurwoningen is. Nieuwe maatregelen zullen de situatie nog verder verslechteren. De stad gaat op slot voor mensen met een smalle beurs. Zij zijn in toenemende mate aangewezen op wijken met de zogenaamde goedkope woningen.'

Daarmee wijst Schipper naar de Vogelaarwijken, waar de afgelopen jaren miljoenen in zijn gepompt. 'Dat veroorzaakt een toenemende tweedeling en de enorme stijging van de woonlasten zet het armoedebeleid onder druk.'

Dankzij de verhuurdersheffing incasseert minister Blok twintig procent van de huuropbrengsten. Schipper: 'Dat geld moet worden geïnvesteerd in nieuwbouw en verbetering van woningen. Het is ook nog eens goed voor de werkgelegenheid en energiebesparing.'

Bewoonster Gerda Klein.

Paulus Jansen plaatst de problematiek rond de verhuur van de 84 woningen in een breder perspectief. 'Corporaties zijn het slachtoffer van de verhuurdersheffing, ze kunnen hun maatschappelijke doelstellingen niet halen. Daarnaast moeten de corporaties enorme investeringen doen om hun bezit te verduurzamen – iets waar ik overigens heel blij mee ben. Maar ik weet, mag ik wel zeggen, als geen ander hoe groot de gevolgen van het slechte landelijke beleid zijn. Als deze ontwikkeling zich doorzet, bestaan er over tien jaar geen corporaties meer en zijn wij compleet overgeleverd aan de markt.' Jansen begrijpt enerzijds wel dat Bo-Ex voor de woningen in Oost kiest: 'Dat is de 'logica' – met aanhalingstekens – van de verhuurdersheffing: die is afhankelijk van de waarde van het huis. Voor een woning in Oost betaalt Bo-ex drie keer de maandhuur aan de minister van Financiën, in Kanaleneiland of Overvecht maar anderhalve maandhuur. Overigens is Bo-Ex niet armlastig, maar het kan net als alle andere corporaties nog maar weinig investeren in nieuwe sociale huurwoningen, doordat het waarborgfonds na het Vestia-debacle veel strenger is geworden.'

Schreeuwend tekort aan betaalbare woningen

Jansen kan zich echter maar gedeeltelijk vinden in de wens van Bo-Ex om de woningen in Het Nieuwe Woonhuis te liberaliseren: 'Er wonen daar mensen voor een zeer aantrekkelijke huur in een heel mooie wijk. Niks mis mee, maar dat maakt het voor Bo-Ex interessanter om daar te liberaliseren. Zo onttrekken ze minder woningen aan de sociale

huursector dan als ze het elders doen. Wat ik als wethouder heb ingebracht is: zet de buurt niet op slot. Liberaliseer niet, maar vraag wel huren die met geliberaliseerde huren overeenkomen. En zorg dat mensen met een lager inkomen huurkorting krijgen. Dan wordt niemand uitgesloten. En ik vraag natuurlijk van Bo-Ex dat het geld dat het oplevert ook echt wordt geïnvesteerd in nieuwe sociale huurwoningen.'

Het argument van de bewonersvereniging Het Nieuwe Woonhuis dat het aantal sociale huurwoningen in Utrecht-Oost 'toch al zo laag is' veegt hij van tafel. 'Dertig procent van de totale woonvoorraad in Oost zit in de sociale huursector.' Dat Utrecht een schreeuwend tekort heeft aan betaalbare woningen valt evenwel niet te ontkennen. Paulus Jansen: 'Dat hebben wij te danken aan het vorige college, dat de corporaties toestond om vierduizend sociale huurwoningen 'in te leveren'. Nee, ik word er niet moedeloos van. Wij hebben een andere woonvisie ontwikkeld en gaan nieuwe prestatieafspraken met de corporaties maken. Dat wordt een ingewikkeld verhaal, ik verwacht er in januari 2016 uit te zijn en probeer eruit te halen wat erin zit. Ik stel redelijke eisen, in het besef dat er geen geld is om aan alle wensen te voldoen. Alleen met een ander landelijk woonbeleid, met een drastische koerswijziging, kan het tij worden gekeerd en wij, de wethouders voor volkshuisvesting, moeten geen gelegenheid onbenut laten om de desastreuze implicaties van de maatregelen van het huidige kabinet voor het voetlicht te brengen.'

MOED-DEBAT LEIDT TOT DENKTANK

Het Moed-debat in het SP-partijkantoor in Amersfoort op 18 juni ging over volkshuisvesting. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut organiseerde het debat, en onder anderen de hoogleraren André Thomsen, Peter Boelhouwer en Hugo Priemus spraken over de houdbaarheid van sociale huisvesting.

Tijdens het Moed-debat is de Denktank Sociale Huisvesting opgericht. Karabulut over die Denktank: 'De sociale huursector staat enorm onder druk. Met elkaar komen we tot een goede analyse en oplossingen om de neoliberale sloop van de volkshuisvesting tegen te gaan.' Het debat in Amersfoort werd afgesloten door SP-leider Emile Roemer, die tevreden was over de actiebereidheid van de aanwezigen: 'Samen moeten we strijden om te zorgen voor goede en betaalbare woningen voor iedereen.'

Huren in toom houden

Aan het succes van Utrecht – de stad is populair bij mensen met een hoge opleiding en stevent af op 400.000 inwoners – zit een zorgwekkende keerzijde. De vraag naar middeldure huurwoningen (tussen de 700 en 900 euro) explodeert en steeds meer minder-draagkrachtige bewoners bevolken de wijken met de kwalitatief slechtste huizen. In 2013 noteerde Utrecht de sterkst gestegen huurprijzen van het land.

Het aantal individuele gevallen van mensen die de huur niet meer op kunnen brengen, baart Paulus Jansen zorgen. In 2010 kostte veertig procent van de vrijgekomen sociale huurwoningen minder dan 475 euro, nu schommelt dat percentage rond de tien procent. De gemiddelde huurprijs over heel Utrecht komt uit op 500 euro. Het laat zich raden dat Paulus Jansen er bij de corporaties op zal aandringen de huursommen in toom te houden.

Nog even Het Nieuwe Woonhuis. Hoe bescheiden ook, met slechts 84 woningen, de situatie illustreert navrant hoe de tijden zijn veranderd. Ruim negentig jaar geleden gebouwd om de woningnood onder de armere Utrechters te lenigen, worden ze nu gebruikt om de gaten in de begroting van de corporatie te dichten. •

tekst Robin Bruinsma
foto's Cees Wouda

Rutger Bregman

de
Correspondent

BASISINKOMEN

‘SYMPATHIEK IDEE DAT STRUIKELT BIJ DE UITVOERING’

Hoe hoger de werkloosheid, hoe meer het idee de kop opsteekt: het basisinkomen. Dat is een vast bedrag aan gegarandeerd inkomen voor iedereen. SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt vindt het een sympathiek idee. Maar: ‘De rekensom klopt niet. Het maandbedrag is óf zo laag dat het sociaal is, óf onbetaalbaar.’

DE FINNEN WILLEN EEN PROEF gaan doen met het basisinkomen, in Zwitserland komt er een referendum over de invoering van het basisinkomen en een aantal Nederlandse steden, waaronder Utrecht, wil een proef starten. Het basisinkomen leeft. Ook in de SP laait de discussie weer op: is dit niet een idee dat wij zouden moeten omarmen? SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt presenteerde zijn analyse een paar maanden geleden aan de Partijraad en kreeg bijval voor zijn conclusie: ‘Niet doen.’

› Wat vind je van de initiatieven om het basisinkomen uit te proberen?

‘Het zal goed zijn om de discussie over het basisinkomen concreter te maken. Ik vraag tijdens discussies over dit onderwerp vaak: hoe hoog moet het worden, dat basisinkomen? Dan reageren voorstanders vaak met: “Doe niet zo flauw, het gaat om een denkrichting.” Ik snap dat wel. Het idee klinkt erg sympathiek. Ik zag een grafiekje waarop te zien was dat hoe hoger de werkloosheid oploopt, hoe meer er over het basisinkomen gesproken wordt. In crisistijd zoeken mensen zekerheid. Een gegarandeerd inkomen biedt dat.’

› Geen gedoe met bijstandscategorieën, geen vernederend gedoe bij het UWV, geen bureaucratie.

‘Precies. Dat zijn ook de argumenten die vóór het basisinkomen pleiten. Allemaal zaken die ons als socialisten aan het hart gaan. Voorstanders beloven vrijheid, gelijkheid, een einde aan de armoede; wie kan daar tegen zijn?’

› Dus? Goed idee dan toch?

‘Zolang het idee niet uitgewerkt wordt wel. Maar de rekensom klopt niet. Het doet er nogal toe hoe hoog dat basisinkomen is. De voorstellen voor de proef in Finland worden gedaan door de rechtse coalitie daar en zij spreken over een basisinkomen dat ónder de armoedegrens in Finland ligt. Daar word ik niet vrolijk van.’

› En Zwitserland dan? Daar stemmen ze volgend jaar over een basisinkomen van 2000 euro.

‘Dat is een bedrag waarmee je tenminste kunt zeggen dat er heel wat armoede mee opgelost wordt. Maar ik moet het nog zien; 2000 euro is hoger dan het minimumloon in Zwitserland, en recent hebben ze nog bij referendum nee gezegd tegen een verhoging daarvan. En als het ja wordt, dan ben ik heel benieuwd hoe ze het gaan betalen.’

› **Daar komen we zo op. Eerst nog even de Nederlandse lokale initiatieven.**

‘Dat lijken niet echt proeven met een basisinkomen te worden. Wel proeven met eenvoudiger bijstand. Ze willen experimenteren met het afschaffen van de dwang en vernering van bijstandsgerechtigden, en het tot fraude bestempelen van elke vergissing. Ik vind het bijzonder dat partijen die hier landelijk voor hebben gestemd (D66 stemde voor de Participatiewet, GroenLinks stemde voor de Fraudewet) het lokaal met ons eens zijn. Dat geeft hoop voor de toekomst, zullen we maar zeggen.’

› **Maar er is toch ook dat geslaagde experiment in de jaren zeventig in Canada?**

‘Ja, dat is een beroemd voorbeeld. In het dorpje Dauphin is er geëxperimenteerd en de uitkomsten waren een schok voor rechts. Wat bleek? Als je mensen een gegarandeerd inkomen geeft, dan besteden ze dat geld heel verstandig. Ze betaalden er hogere kwaliteit zorg mee, investeerden in beter onderwijs van hun kinderen, gingen iets minder werken, maar vooral om meer tijd te hebben voor bijvoorbeeld studie. Kortom, het idee van rechtse politici dat ‘gratis geld’ opgaat aan drank en dat mensen dan op de bank zouden gaan zitten niks, klopte helemaal niet. Een overwinning voor het mensbeeld van links. Maar! Dit was geen experiment met een basisinkomen. Want niet iedereen kreeg een inkomen; slechts de 1000 armste mensen kregen een inkomen. De andere 9000 inwoners kregen dat dus niet. Het was een experiment met bijstand. En bedenk ook: het geld kwam van buiten. Geen enkele Dauphin-inwoner hoefde ook maar iets extra's te betalen om dit mogelijk te maken.’

› **Goed, dan komen we dus uit op de vraag hoe je het betaalt.**

‘En dan begint het pas echt ergens over te gaan. Het begint bij de vraag: hoe hoog moet dat basisinkomen zijn? Er gaan verschillende rekenvoorbeelden rond. Een bekende is het bedrag van 760 euro per maand vanaf je 21^e jaar. Dat is doorgerekend; als je alle uitkeringen en de studiefinanciering afschaft, net als alle aftrekposten en heffingen, dan heb je nog 30 miljard euro per jaar tekort. Dus dan moeten de belastingen omhoog, of toch een nóg lager maandbedrag. Want realiseer je wel dat je voor die 760 euro álles moet doen. Heb je hoge zorgkosten als chronisch zieke? 760 euro en niks meer. Verlies je je baan? Er is geen WW meer, dus je valt in een keer terug naar 760 euro per maand.

Dan moet je dus meteen je huis uit – of het nou een eigen huis is of een iets duurder huurwoning. Geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt? Pech. Je krijgt genoeg om niet dood te gaan en te weinig om echt te leven.’

› **Maar dan maken we het basisbedrag toch wat hoger?**

‘Er is een ander model, dat uitgaat van 1435 euro per maand. Om dat te betalen moeten ook de WW en bijzondere regelingen worden afgeschaft, én de btw gaat naar 50 procent. Dan heb je dus niet veel aan je

ring van een basisinkomen combineren met het afschaffen van het minimumloon. Zo weinig geven dat het stimuleert om te gaan werken: hetzelfde idee dat je bij de Finnen hoort. En ook Rutger Bregman, die het boekje schreef met de titel *Gratis geld voor iedereen*, lijkt hierin mee te gaan. Hij schrijft: “Een van de charmes van het basisinkomen is dat het de armen, die nu beter af zijn met een uitkering, stimuleert een betaalde baan te zoeken.” In 2006 publiceerde het CPB een voorstel voor een basisinkomen. Kern: 550 euro per maand en een vlaktaks van 53 procent. Dus iedereen betaalt 53 pro-

‘Je krijgt genoeg om niet dood te gaan en te weinig om echt te leven’

extra euro, want alles wordt veel duurder. De rekensom is zo: elke 100 euro extra voor het basisinkomen kost de staat per jaar 15 miljard. Grofweg.’

› **Hoe komt het dat dat zo duur is?**

‘Omdat het idee van een basisinkomen is dat iedereen het krijgt. Dus ook de miljardairs van Nederland, en de mensen met jaarincomens van tonnen of miljoenen. Wat je dus eigenlijk doet, is de sociale zekerheid afbreken van mensen die het nodig hebben, en dit herverdelen zodat ook de rijksten meeprofiten. Volgens mij doe je dan het omgekeerde van wat je wilt bereiken. Je haalt geld weg bij mensen die nu bijvoorbeeld opgevangen worden door de WW, en dat deel je uit onder mensen die het niet nodig hebben. Het idee van een basisinkomen komt dan ook van rechts.’

› **Is dat niet een beetje flauwe retoriek om het idee verdacht te maken?**

‘Ik zeg dat met een heel goede reden. Ten eerste omdat het zo is. Milton Friedman, de beroemde neoliberale econoom, zag het wel zitten. Gerrit Zalm was in 1992 directeur van het CPB. Hij zei toen: “Een basisinkomen stimuleert de mensen met een uitkering om werk te zoeken, want het bedrag is lager dan een uitkering.” Verder wilde Zalm de invoe-

cent belasting over zijn loon en de armen worden nog verder in de armoede gestort. De rijken lachen in hun vuistje. Mijn punt is: voorstanders zien de steun van rechts als een pluspunt voor de haalbaarheid van het voorstel. Maar realiseer je dan wel wat rechts hiermee wil. Supergoedkope werknemers, die wel móeten werken om rond te komen, belastingverlaging voor de rijken en belastingverhoging voor de armen en middenklasse. En een graai uit de pot voor bestaanszekerheid door de mensen die het níét nodig hebben, ten koste van de mensen die het wél nodig hebben.’

› **Kortom, slecht idee?**

‘Het basisinkomen is een idee dat socialisten in het hart aanspreekt. Maar socialisten moeten ook hun hoofd gebruiken. Het sympathieke idee wordt al snel een slecht idee als je over de uitvoering gaat nadenken. En als mensen willen strijden voor een menselijke bijstand en fatsoenlijke omgang met werkzoekenden, dan nodig ik ze van harte uit om dat zij aan zij te doen met de enige partij die zich daar consequent, lokaal en in de Tweede Kamer, hard voor maakt.’ •

tekst Diederik Olders
foto © de Correspondent bv

WE GAAN OP VAKANTIE

Kunt u ook tijdens de zomermaanden geen genoeg krijgen van de politiek? Tips van SP-Tweede Kamerleden voor een reistas met inhoud.

tekst Jola van Dijk

WIE

Harry van Bommel, woordvoerder buitenlandse zaken

VAKANTIEBESTEMMING

'Zuid-Engeland, om mijn zoon kennis te laten maken met de Engelse taal, cultuur en geschiedenis'

LEESTIP

Tahrir, Barry Smit, uitg. Atlas Contact

› **Wat voor boek is Tahrir?**

'Een lekker leesbaar boek over iemand die cursussen campagnevoeren geeft in Egypte, tijdens de Arabische lente. Wie Smit als oud-medewerker van de SP kent, zal de sterk autobiografische elementen wel herkennen. Ik heb het gevoel dat hij zijn eigen rol in de politiek en campagnes een tikkeltje overdrijft, maar dat mag natuurlijk in een roman.'

› **Is het boek ook een aanrader voor mensen die wat verder van de politiek afstaan?**

'Absoluut, juist hen geeft Smit echt een interessant inkijkje. Bovendien neemt hij de lezer heel mooi mee in de dilemma's en het optimisme van de overwinningsroes die in Egypte eindigde in teleurstelling en fatalisme. Jonge mensen zijn in staat om vreedzaam een dictatuur te laten wankelen, maar

een samenleving verander je niet zomaar en kun je ook niet even in de goede richting sturen. Niets om cynisch van te worden, maar het is wel belangrijk om realistische verwachtingen te hebben.' •

WIE

Ronald van Raak, woordvoerder binnenlandse zaken

VAKANTIEBESTEMMING

'Amsterdam in de zomer is fantastisch dus ik ga lekker op vakantie in mijn eigen stad'

LEESTIP

Nooit op de knieën, Leo Molenaar, uitg. Balans

› **Wat voor boek is Nooit op de knieën?**

'Een soms wat taaie maar absoluut interessante biografie over Marcus Bakker van de Communistische Partij Nederland. Bakker is een van de grote linkse politieke leiders van de twintigste eeuw in Nederland. Het is knap om te zien hoe hij zich heeft ontwikkeld van een paria van wie in de Tweede Kamer niemand de hand wilde schudden, tot nestor naar wie bij zijn vertrek uit de Kamer zelfs een zaal werd vernoemd. Bakker laat zien dat als je vasthoudt aan je beginselen en met open vizier oppositie voert, je ook waardering kunt krijgen van je tegenstanders. Ook kunnen we van de CPN leren dat je door jezelf goed te organiseren ook met een kleine groep mensen veel invloed

kunt uitoefenen. Kijk maar naar de rol van de CPN in de strijd tegen kernwapens.'

› **Hebben we als SP veel gemeenschappelijk met de CPN?**

'De CPN en de SP staan allebei in een lange linkse traditie die begon met Domela Nieuwenhuis, maar zijn ook onvergelijkbaar. Vooral wat betreft de manier van politiek voeren. Sta je als partij open voor veranderingen en blij je discussiëren over je beginselen? Voor de SP is het een bevrijding geweest dat we ons eigen socialisme vorm hebben gegeven en niet zijn blijven hangen in het verleden. Bakker werd lid van de CPN tijdens de Tweede Wereldoorlog en was actief in het verzet. Na 1945 ging die oorlog

voor communisten naadloos over in de Koude Oorlog. Ze waren bijvoorbeeld onderling constant bang voor handlangers van de geheime dienst. Vaak terecht, overigens. De CPN is ook nog heel lang een verlengstuk geweest van de Sovjet-Unie en heeft veel te lang misstanden vergoelikt. Je moet je laten inspireren door het verleden, maar ook zelf blijven nadenken over de toekomst.' •

EN NEMEN MEE

WIE

Sharon Gesthuizen, woordvoerder economische zaken en justitie

VAKANTIEBESTEMMING

'Frankrijk, vlakbij Cognac, om een beeld te maken, zoals ik ieder jaar doe'

LEESTIP

Syria Speaks, Malu Halasa, Zaher Omareen en Nawara Mahfoud, uitg. Saqi Books

› **Wat voor boek is *Syria Speaks*?**

'Een heel indrukwekkend Engelstalig boek met foto's, kunst en cultuur van de frontlinie in Syrië. Oorlogsfotografie, maar ook kunst-uitingen die er juist door geïnspireerd zijn en een aanklacht vormen tegen het regime en het geweld. Het boek geeft heel mooi het gevoel weer van wat er met mensen gebeurt daar.'

› **Het is dus meer een kijk- dan een leesboek?**

'Allebei. Het boek bevat ook een soort naslagwerk van die oorlog en een heel goede toelichting over wat de mensen meemaken. Maar uiteindelijk gaat het me wel vooral om het kijken, ja. Ik moet ontzettend veel stukken lezen, maar de waarheid is vaak veel meer dan wat er op papier staat. Een tekst

lezen kan je kippenvel bezorgen en je kunt er boos of verdrietig van worden, maar uiteindelijk zijn woorden abstracte karaktertjes op papier waarvan we afgesproken hebben dat die een bepaalde betekenis hebben. Ontmoetingen, fotografie en beeldende kunst komen bij mij toch veel harder binnen. Er staan beelden in dit boek waar je maag echt van omdraait.'

› **Jij hebt afgelopen jaar Syrische vluchtelingen in Libanon bezocht. Wat kunnen mensen doen die iets voor de Syriërs willen betekenen?**

'Geld geven, met de Nacht van de Vluchteling meelopen, zorgen dat vluchtelingen welkom blijven in Nederland en bijvoorbeeld een boek als dit lezen. Het is heel goed om kranten te lezen en je te informeren

zodat je als politici en burgers beslissingen kunt nemen die goed zijn voor dit conflict. Maar dit boek gaat verder dan het nieuws, waarin je alleen hoort over de miljoenen vluchtelingen, gewonden en doden. Het plaatst alles in een context en door naar dit soort creatieve uitingen te kijken toon je respect. Wegkijken van slachtoffers van geweld is sowieso respectloos. En je steunt het verzet, want in landen met zo weinig vrijheid is iedere creatieve uiting op zichzelf al een verzetsdaad. Creativiteit is zo'n ontzettend positieve tegenhanger voor alle destructiviteit van een gewapend conflict.' •

WIE

Farshad Bashir, woordvoerder verkeer en belastingen

VAKANTIEBESTEMMING

'Weet ik nog niet, we beslissen altijd pas op het laatste moment of we gaan en waarheen'

LEESTIP

Waarom vuilnismannen meer verdienen dan bankiers, Rutger Bregman en Jesse Frederik, uitg. Lemniscaat

› **Wat voor boek is *Waarom vuilnismannen meer verdienen dan bankiers*?**

'Een filosofisch paper over de ontwikkelingen in de economie en de samenleving. Bregman en Frederik zetten je echt aan het denken over dingen die vanzelfsprekend lijken, maar het eigenlijk helemaal niet zijn. Zo leggen ze bijvoorbeeld uit hoe de moraal verdween uit de economie en waar ongelijkheid vandaan komt. Een thema waar we ons als SP ook mee bezighouden.'

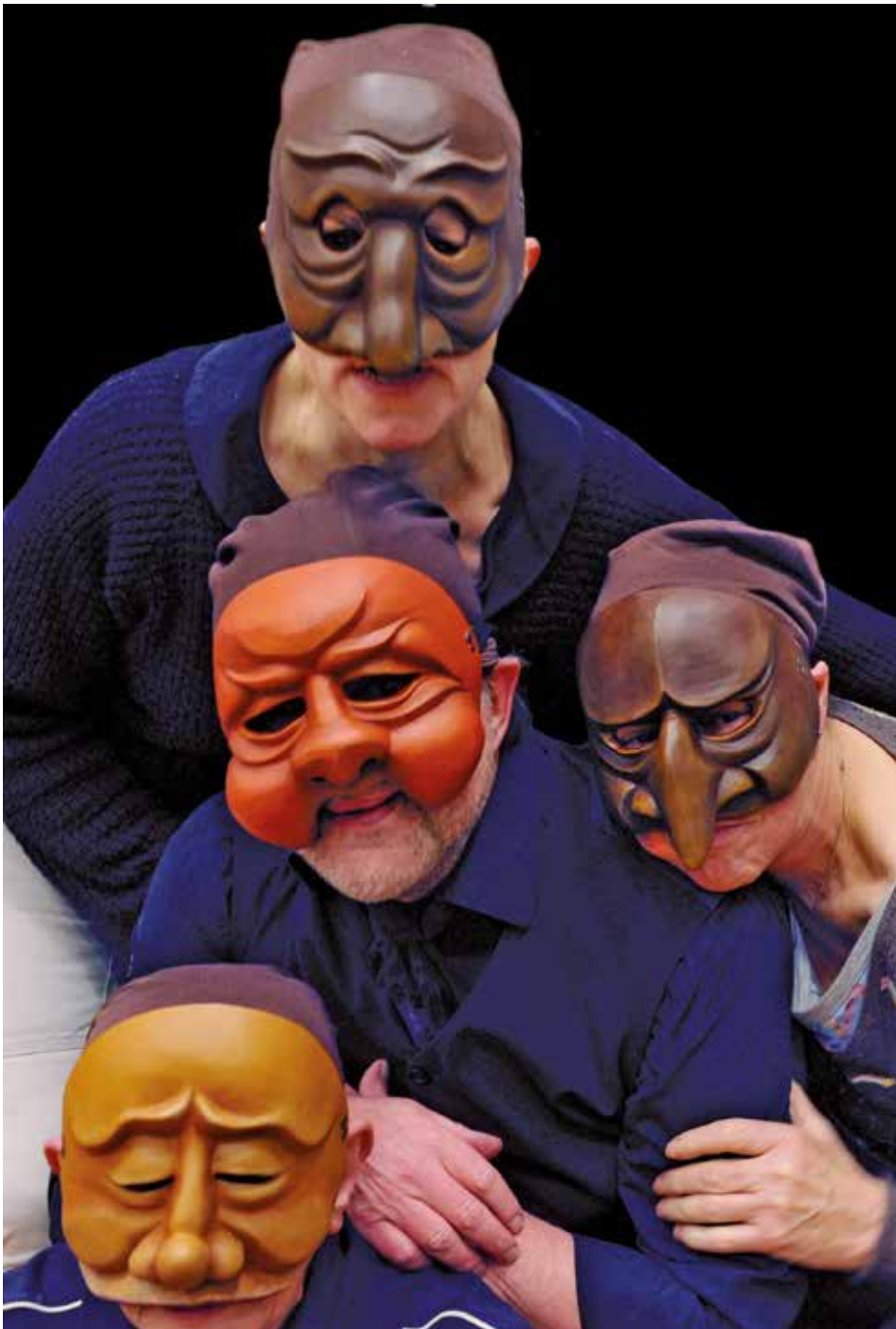
› **En waar jij met je voorstel voor een miljonairsbelasting iets aan probeert te veranderen.**

'Ja, vorig jaar hebben we al een voorstel gedaan voor onder meer een miljonairsbelasting opdat de mensen die de afgelopen jaren fors geprofiteerd hebben een rechtvaardigere bijdrage leveren. Die voorstellen zijn we nu nog verder aan het uitwerken, want dat geld kunnen we goed gebruiken om de koopkracht van iedereen te verbeteren en de kaalslag in de sociale voorzieningen

te herstellen. Ik kan me dan ook helemaal vinden in de vragen die Bregman en Frederik zichzelf stellen. Want inderdaad, waarom zijn sommige mensen die nooit iets toegevoegd hebben aan de samenleving schatrijk, terwijl vuilnismannen onmisbaar zijn maar toch heel weinig loon ontvangen? Helemaal terecht kaarten ze aan dat liberalen dit vroeger ook verafschuwden, maar nu juist toejuichen.' •

theaterman Toon Maas, ook nog een regisseur aandiende konden de voorbereidingen beginnen.

Piet Sniijders ontfermde zich over het scenario en verplaatste de handelingen naar onze tijd. 'Daarmee ontstond een compleet nieuwe voorstelling, in het Brabants en voorzien van veertig liedjes. Misschien wat pretentius gesteld, maar onze versie is de Matthäus Passion van de kleine man en diens lijdensweg. De pamfletterige kantjes van het origineel heb ik eraf geschaafd, de rode banieren zijn verdwenen, maar de boodschap is onveranderd gebleven. Ik ben ervan overtuigd dat SP'ers veel van wat wij aankarten, zullen herkennen.'

De macht van het kapitaal, ploeterende arbeiders, vluchtelingen, frontsoldaten, sociale misstanden, het komt allemaal voorbij in *Mistero*, een Brabantse volksopera. 'Vergeet de arbeidsmigranten niet. Daar hebben wij hier in het oosten van Brabant ervaring mee. De arbeids- en woonomstandigheden zijn ons bekend', zegt Sniijders. Het is niet alleen kommer en kwel. 'Het gaat ook over geboorte, de jeugd, de liefde en relaties. Onze kleine strijdende man is vitaal en levensluchtig en geeft de moed nooit op. Hij laat zich niet door tegenslagen uit het veld slaan.'

Speciaal voor deze unieke productie werd de stichting Maatschappelijk Geëngageerd

De vrijwilligers van de volksopera maken zelf kostuums en maskers.

Muziektheater (MGM) Asten van de grond getild. Opmerkelijk: de meeste rollen worden gespeeld door jonge senioren, mannen en vrouwen die destijds maatschappelijk actief en betrokken waren of zoals Piet Sniijders het stelt: hippies met idealen. 'Jongerenwerkers, festivalorganisatoren, linkse activisten. Mensen die sleutelposities zouden gaan innemen en zich gedwongen zagen compromissen te sluiten. Ze zijn, na een arbeidzaam leven, hun oude idealen nog niet kwijt en kunnen zich goed inleven in het stuk.'

Hoe theater en de realiteit in elkaar over kunnen lopen, bleek toen tijdens een repetitie op straat in Asten een kamp in de geest van de beweging Occupy werd ingericht. Binnen de kortste keren kwam de plaatselijke politie een kijkje nemen. Sniijders: 'Mistero past perfect in de tijdgeest. Thomas Piketty, Joris Luyendijk, Dario Fo is helemaal van nu.'

In oktober zitten de voorbereidingen erop en begint de reeks van dertien uitvoeringen van *Mistero*, een Brabantse volksopera. Acht theaters boekten de voorstelling ongezien, ongekend voor een grotendeels door liefhebbers gedragen productie. De voorverkoop is al begonnen. Piet Sniijders hoopt en verwacht dat SP-leden in het hele land belangstelling tonen. Een tip van hem: 'Misschien kunnen afdelingen een gezamenlijke bustrip naar een van de speelplaatsen organiseren. Ze hoeven mij maar te bellen of te mailen. Met name de matinee op zondag 18 oktober in Markant in Uden lijkt mij daar geschikt voor. Ik geef het maar even mee.'

Verstaat iedereen dan Brabants? 'Zeker weten. Ik heb het geschreven in ABB, Algemeen Beschaafd Brabants. Overigens hebben wij de entreprijzen, variërend van 12,50 tot 17,50 euro, bewust laag gehouden. Iedereen moet erbij kunnen zijn.' ●

tekst Robin Bruinsma
foto's Joop van Doorn ©

 Op dit moment zijn de voorstellingen gepland tussen 9 oktober 2015 en 21 januari 2016. Gemeenten waar gespeeld wordt: Asten, Venray, Uden, Gemert, Oisterwijk, Bergeijk, Hilvarenbeek en Helmond. De precieze speeldata vind je op www.mistero brabant.nl

U MAG NIET OP BEZOEK BIJ UW KIND

UITKERINGSGERECHTIGDE KEIHARD AANGEPAKT OM VERGISSING

De uitkering van de van maagkanker herstellende Loes Tillemans werd stopgezet en er werd 8000 euro teruggevorderd. Omdat zij, zonder dit te melden, naar de winkel van haar dochter was gegaan. Jarenlange strijd tegen eenvoudige te weerleggen leugens van de gemeente leverde weinig op.

LOES TILLEMANS, haar man Peter en dochter Svenja zitten in het tuintje van hun huurwoning in Alphen aan den Rijn als ze vertellen hoe ze gemengeld zijn door hun gemeente. Loes blijft kalm terwijl ze het hele verhaal vertelt, Peter wordt af en toe weer boos als hij erover praat, en dochter Svenja schiet vol als ze aan de zware periode terugdenkt.

De Tillemansen zijn ondernemende types. Tien jaar lang hadden ze een redelijk lopend rioleringsbedrijf. Loes: 'In 2005 gingen we failliet. We waren er erg verdrietig over; we hadden tien jaar lang opgebouwd. Maar we hadden de verkeerde mensen vertrouwd en zelf in paniek ook verkeerde beslissingen genomen. Gelukkig voor de 34 jongens die er werkten werd het bedrijf overgenomen. Maar het bedrijf dat ons overnam wachtte wel tot we failliet gingen – we hebben er geen cent aan overgehouden.' Loes was zelf net een wolwinkel begonnen, maar die ging mee in het faillissement. Haar oudste dochter mocht van de curator de wolwinkel overnemen. Zo had het gezin nog wat inkomsten. Het bleek niet rendabel. De middelste dochter probeerde het ook nog, stapte over op houten speelgoed, maar de locatie was te duur om er te overleven. Het was niet rendabel. Toen de jongste dochter Svenja goedkoop anti-kraak in een winkelpand kon, heeft zij het ook nog geprobeerd. Maar daarover later meer.

Tóch behandelbaar

Want terwijl Svenja haar winkel probeerde op te bouwen, kreeg moeder Loes slecht nieuws. Maagkanker, en nog onbehandel-

baar ook. Peter: 'Via onze huisarts kwamen we terecht bij een specialist bij de VU in Amsterdam. Die had een nieuwe behandeling. Na veel onderzoeken bleek dat het mogelijk tóch behandelbaar was.' Uiteraard greep Loes die kans aan. Loes: 'Toen begonnen de behandelingen. Bestraling, chemokuren, controles. In maart 2011 moest mijn maag eruit. Op dat moment verloor mijn man zijn baan. Hij werkte voor onze middelste dochter, maar dat bedrijfje haalde het niet. Omdat er geen gezagsverhouding is met je dochter, krijg je dan geen WW. Dus wij gingen, met tegenzin, bijstand aanvragen. Wij waren gewend het altijd zelf op te lossen. Altijd ondernemer geweest. Maar nu was onze wereld ineens anders geworden. We moesten wel. Peter solliciteerde, maar werd niet aangenomen. We hadden het zwaar. Ik natuurlijk lichamenlijk, maar iedereen van de familie ook emotioneel.' Loes had geluk: in de zomer was ze uitbehandeld. Niet dat ze dan niet meer op controle moet komen – dat moet ze nog steeds. Maar volgens Loes begint het herstel dan pas: 'Mijn maag was weggehaald. Je bloedwaardes zijn al heel slecht door de bestralingen en de chemo's. Maar ik moest ook opnieuw leren eten. Kleine beetjes,

vaker eten. Te snel eten, te weinig: ik viel flauw, was urenlang beroerd. Dit was ook de tijd dat eindelijk binnenkwam wat er met je gebeurd was het afgelopen jaar. Tot op dat moment was ik bezig geweest met overleven. Alleen maar aan jezelf denken, de moed erin houden, vechten. En tijdens het herstel zag ik ineens wat dit allemaal met mijn gezin had gedaan. Hoe zij sterk voor mij hadden moeten zijn.' Peter vult aan: 'We hebben een paar keer te horen gekregen dat ze niet lang meer te leven had. Bij elke operatie zei de arts: houd er rekening mee dat je niet meer wakker wordt.'

Uit het isolement komen

Loes krijgt het advies van de artsen om voor haar herstel een tot anderhalf jaar uit te trekken. Stress vermijden, goed eten: dan gaat het het snelst. Loes kon nog weinig, maar wilde graag op bezoek bij haar dochter: 'Die had net dat winkeltje gestart. Daar was ik nog maar heel weinig geweest. Ik kon komen en gaan wanneer ik wilde. Svenja ging als een verpleegster met me om. Het ging in de winkel niet over mijn ziekte, en dat hielp mij erg. Het hielp om uit dat isolement te komen, uit dat steeds maar denken aan dat ik ziek ben. Ik dacht, als de dokter

Ze wisten hoe laat thuis
het licht 's morgens aan- en
's avonds weer uitging

straks zegt dat het allemaal wel goed gaat, dan kan ik misschien wel weer gaan werken. Dus ik bereidde me daarop voor door wat regelmaat in mijn dag te brengen. Ik hield het niet altijd vol; soms een uurtje, soms een halve dag. Ik was vrolijk, mijn haar begon weer wat te groeien, je gaat zorgen dat je er weer een beetje verzorgder uitziet. Ik was graag bij haar, omdat ik ook dacht dat het voor haar wel goed was. Ze was dat winkeltje begonnen in een tijd dat haar moeder bijna dood ging, dat ze op zich zelf ging wonen, een vader die het zwaar had. Dus ik vond het belangrijk om tijd met haar door te brengen. En ik hielp natuurlijk af en toe wel mee.'

'Zitten we hier in Oost-Duitsland of zo?'

En daar ging het mis. Volgens de gemeente betekenden de bezoeken van Loes aan de winkel fraude. Loes: 'Peter en ik kregen een uitnodiging van de gemeente. Bij dat gesprek zaten twee mensen die – dat wisten we op dat moment nog niet – fraudebestrijders waren. Ze vroegen of ik kon aantonen dat ik ziek was. En of ik daarvoor wel onderzocht was. En waarom ik dan niet gewoon in Alphen behandeld werd. We vonden het raar, maar we vertelden gewoon hoe het zat. "Hoe deelt u uw dag in?" was de volgende vraag. Ik vertelde spontaan en zelfs trots dat ik probeerde dagritme aan te leren en dat ik soms een beetje hielp in de winkel.' Daarop werd Peter en Loes meegedeeld dat dat niet mag. Dat het niet uitmaakt dat ze er geen

geld mee verdiende. Dat zij de bezoeken had moeten melden. En dat de gemeente hen gedurende vijf weken had gevolgd. Ze hadden vastgesteld dat Peter een keer had geholpen een zware kar voor de winkel te plaatsen. Loes voelde zich ineens een crimineel: 'Ik vroeg: worden wij ergens van verdacht? Ze vertelden dat ze wisten hoe laat het licht aanging 's morgens en hoe laat 's avonds het licht weer uitging thuis. Ik dacht: zitten we hier in Oost-Duitsland of zo?' De conclusie was duidelijk voor de Alphen ambtenaren. De uitkering werd gestopt en de voorgaande maanden werden teruggevorderd. Bij thuiskomst hebben we het juridisch loket gebeld, want wij waren zo verbaasd dat dit zomaar kon.'

Een week later hadden Peter en Loes een gesprek weten te regelen met PvdA-wethouder H el ne Oppatja. Loes gaf haar in vertrouwen een kopie van haar dagboek: 'Bij een eerder gesprek had een ambtenaar aangegeven dat er twijfels waren of ik ziek was, omdat ik er zo goed uitzag. Dat raakte me heel diep. Ik gaf de wethouder een kopie van mijn dagboek met het idee: als je daar een stukje uit leest dan begrijp je misschien hoe het is. Maar goed, er kwam een gesprek, ze moest er even over nadenken. Op oudjaarsdag – lekkere dag ook – kwam haar besluit dat de uitkering stopgezet en teruggevorderd werd.'

Fraude bleek foutje

De familie Tillemans schakelde Alphen gemeenteraadsleden in om de wethouder over hun zaak te bevragen. De raadsleden kregen te horen dat zij zich er niet mee moesten bemoeien, omdat er nog veel meer speelde. Loes: 'Verdachtmakingen, waarvan je je afvraagt of een wethouder zoiets mag doen. Dat wij een bankrekening verzwegen zouden hebben. Je gaat aan jezelf twijfelen – we dachten: misschien is er nog een rekening uit de tijd dat we het bedrijf hadden of zo. Het hele huis doorzocht, maar niks gevonden.' Later blijkt dat het allemaal een 'foutje' was. Loes: 'Tijdens een gesprek vroeg de ambtenaar: weet u zeker dat u maar twee bankrekeningen heeft? Nou toen kwam de aap uit de mouw. Hij toonde ons een bankafschrift van onszelf waarop hij een overschrijving van €4,96 gevonden had die we deden aan onszelf. En toen keek ik ernaar. Bij de aanvraag van de bijstand moesten we een BKR-registratie hebben. Dan moet je naar de bank, dan moet je 4,95 overmaken naar de ABN Amro, onder vermelding van je naam en adres. Dat was het. Ongelooflijk. Zij herkenden de rekening niet als een van ons, maar onze naam stond erop, dus conclusie: fraude. En een wethouder die dat rondbazuint tegen raadsleden. Kan dat zomaar?' Peter wordt er nog kwaad over: 'Ik had een goede naam in Alphen. Dan wordt je naam door één zo'n muts te grabbel gegooid.'

'Helemaal losgezongen van de werkelijkheid die lui'

Stress

De zaak doet de gezondheid van zowel Loes als Peter geen goed. Door de stress viel Loes terug en had ze bijvoedingen nodig om overleef te blijven: 'Ik was al tien kilo afgevallen. Ten eerste waren er dagen dat we niet veel te eten hadden. Gezond eten lukte niet. We hadden maandenlang geen inkomen, en dan nog de terugvordering van ruim 8000 euro. En we konden in die maanden ook de huur niet betalen. En na drie maanden ga je uit de aanvullende verzekering – ook wel handig in mijn geval. Ik kon niet meer naar de diëtiste, naar de fysiotherapie, ik kon niet meer naar de tandarts – door de chemokuur waren mijn tanden los gaan zitten.' Ook Peter komt er niet ongeschonden doorheen: 'Ik heb ook nog door de stress last van mijn hart gekregen. De arts zei: vermijd stress. Ga lekker op vakantie. Maar dat kunnen we niet betalen.'

Ze mochten na een paar maanden opnieuw bijstand aanvragen. Bij het intake-gesprek lag ineens het dagboek van Loes op tafel. Loes: 'De wethouder had dus mijn dagboek een op een aan de fraude-onderzoeker doorgegeven. Zij lazen daar allerlei dingen in die ze als fraude interpreteerden. Zo zou ik een lening bij Qredits hebben. Dat zit zo. Svenja was bezig met dat winkeltje, en zij wilde dat op eigen kracht doen. Busi-

nessplan geschreven, ingediend bij Qredits microfinanciering. Dat werd goedgekeurd; ze kreeg een klein krediet om haar winkeltje te starten. Dat was leuk nieuws. Dus ik schrijf in mijn dagboek: Yes! Qredits is rond! Wat zegt die ambtenaar: u heeft een lening bij Qredits en u moet bewijzen dat dat niet zo is. Dit is maar één van de voorbeelden. Alles werd zo negatief mogelijk uitgelegd. Mij werd gevraagd: komt u nog in de winkel? Ik zeg: ja, voor een kopje koffie, maar ik raak niks meer aan. De boodschap is goed overgekomen.'

'We zijn niet meer in de winkel geweest'

De gemeente vond dat als Loes en Peter in de winkel zouden komen, er de schijn zou kunnen bestaan dat ze toch iets deden. Loes: 'Toen moesten we tekenen voor de voorwaarde dat we er helemaal niet meer mochten komen. En dat hebben we gedaan. En ik ben er ook niet meer geweest. De bijstand was nu belangrijker.' De rechtszaak die ze hadden aangespannen werd verloren, omdat de rechter het niet anders dan juridisch kon beoordelen. Loes: 'En strikt genomen had ik moeten melden dat ik in een winkel was waar ik iets deed, hoe weinig ook.'

'Losgezongen, die lui'

Svenja, intussen SP-lid, kwam op de nieuwe-ledendag in Den Haag SP-Tweede

Kamerlid Sadet Karabulut tegen. Die speelde hun dossier door naar minister Asscher, tijdens de discussie over de Fraudewet. In reactie op vragen van Karabulut beweerde Asscher dat gemeentes ruimte hebben om met omstandigheden rekening te houden. Peter: 'En hij zei dat bij overtredingen waar geen geld gemoeid is, een waarschuwing voldoende is. Bij ons ging het niet om geld. Maar wij hebben de maximale straf gekregen. Die Asscher stond daar, terwijl hij ons dossier in handen heeft, en doet net of het niet bestaat. Helemaal losgezongen van de werkelijkheid die lui.'

Zwijggeld

Intussen hebben Loes en Peter allebei werk gevonden. Loes als postvoorbereider bij PostNL, 15 uur per week, en Peter als nachtchauffeur ('Ik moet op mijn zestigste die vrachtwagen vol- en leegsjuwen. Maar ik ben blij dat ik werk.') De gemeente was bereid om hen iets tegemoet te komen – ze hebben nu, na alle opgelopen achterstanden en boetes, een schuld van 14.000 euro. Maar onder één voorwaarde: dat ze nooit meer met derden over hun zaak zouden praten. Toen ontplofte Peter. En zochten ze de media op. Zoveel mogelijk. Om hun verhaal te vertellen.

De veerkracht van dit gezin is bewonderenswaardig. Maar steeds meer mensen hebben te maken met onredelijke behandeling als zij in de bijstand zitten. Het systematisch criminaliseren of keihard straffen van mensen die een foutje maken moet wat de SP betreft direct stoppen. •

tekst en foto Diederik Olders

SP-WETHOUDER IN AMSTERDAM DRAAIT ALS EERSTE ONEERLIJKE BOETES TERUG

De gemeente Amsterdam gaat onrechtvaardig hoge boetes terugdraaien en mogelijk terugbetalen. Het gaat om uitkeringsgerechtigden die weliswaar een foutje hebben gemaakt, maar te goeder trouw waren.

SP-wethouder Arjan Vliegthart schreef met anderen een 'Wethouderspamflet' waarin gesteld wordt dat de meeste bijstandsfraudeurs geen boeven zijn.

Uit het pamflet: 'Met de invoering van de Fraudewet in 2013 veranderde het boetebeleid ten aanzien van uitkeringsgerechtigden ingrijpend. Niet langer ging het om de vraag of mensen moedwillig een fout maakten bij het aanleveren van gegevens voor hun bijstandsuitkering, maar diende elke overtreding met een boete van 100 procent van het verkeerd aangevraagde bedrag bestraft te worden.' De Fraudewet was bij de invoering in

2013 al omstreden. Zo oordeelde de Centrale Raad van Beroep dat de wet aangepast moet worden.

De wethouders roepen Minister Asscher op om de gemeentes te steunen in het terugbetalen van oneerlijke boetes: 'Als de overheid een fout maakt, dient zij die ook te corrigeren. Van de burger wordt immers ook verwacht dat hij zich aan de regels houdt. De overheid dient daarbij het goede voorbeeld te geven. De minister heeft gelijk als hij zegt dat we juridisch niet verplicht zijn om de boetes terug te betalen, want het nieuwe beleid is pas ingegaan na de uitspraak van de rechter. Maar rechtvaardigheid gaat verder dan kijken naar juridische verplichtingen.'

Het pamflet is door wethouders van allerlei partijen ondertekend.

Arjan Vliegthart

foto Bas Stoffelsen

MOED-DEBAT OVER TTIP

Een soms stevig debat met voor- en tegenstanders, veel publiek en een belangrijk onderwerp. Het TTIP-debat op 13 juni in De Moed gaf diepgang aan de discussie over het handelsverdrag tussen de EU en de VS, waar nu over onderhandeld wordt.

NA DE AFTRAP DOOR ARJEN LUBACH, die in zijn programma Zondag met Lubach op ludieke wijze uitlegt wat er niet deugt aan het vrijhandelsakkoord, was het woord aan Roelien Knottnerus, onderzoeker bij Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen en het Transnational Institute. Knottnerus wond er geen doekjes om: 'TTIP is een langgekoesterde wens van het internationale bedrijfsleven, en de multinationals zullen de grote winnaars zijn van het verdrag, terwijl arbeiders en consumenten onvoldoende beschermd worden tegen de uitwassen van vrijhandel.' Knottnerus betoogde dat de economische voordelen van TTIP discutabel zijn: volgens de onderzoeken die de EU heeft laten uitvoeren naar de opbrengst van TTIP levert het verdrag slechts 1 kopje koffie per week per Europese burger op, en uit meer kritische studies blijkt zelfs dat door TTIP maar liefst 600.000 banen in de EU verloren gaan.

Voor- en tegenstanders

Na deze introductie volgde een spannende paneldiscussie met voor- en tegenstanders van TTIP. Ronald Roosdorp (Buitenlandse Zaken) en Marhijn Visser (VNO-NCW en MKB Nederland) benadrukten vooral de kansen van TTIP, terwijl Lot van Baaren (FNV), Ferdi De Ville (Universiteit Gent) en

SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur ingingen op de risico's van vrijhandel. Roosdorp wees erop dat sinds de financiële crisis de export voor Nederland de enige pijler voor economische groei is geweest, en dat TTIP ons alleen maar meer groei zal opleveren. De Ville riep op om TTIP te gebruiken 'om een fundamentele discussie te voeren over het handelsbeleid van de EU en hoe er gestreefd kan worden naar een oplossing voor de twee grootste uitdagingen van deze tijd: ongelijkheid en klimaatverandering.'

Volgens Visser tonen eerdere vrijhandelsakkoorden aan dat handelsliberalisering altijd banen oplevert. Bovendien zou TTIP geen bedreiging vormen voor de arbeidsstandaarden in de EU, en komen producten die een bedreiging vormen voor onze gezondheid de EU niet in. Van Baaren gaf op beide fronten tegenvoorbeelden: zo leidde NAFTA (het vrijhandelsakkoord tussen de VS, Canada en Mexico) tot grootschalig banenverlies in de VS en Mexico, en is in de VS de kankerverwekkende onkruidbestrijder Roundup toegestaan, terwijl deze in Europa verboden is. TTIP is een zogenaamd 'levend verdrag'; zelfs als in de eerste versie onpopulaire consequenties afgezwakt zijn, kunnen die later alsnog in volle omvang in het verdrag komen.

Mineur vertelde tot slot dat zij wordt belemmerd in haar controlerende taak als Europarlementariër: 'Ik krijg maar een deel van de teksten te zien, de inbreng van de VS blijft onzichtbaar en de teksten die we te zien krijgen zijn meestal ook nog verouderd.'

Rampen

De afsluiting was voor hoogleraar financiële geografie Ewald Engelen: 'Na zeven jaar crisis is er als burger een hoop om je over te verbazen. Hoe zijn gefortuneerde bankiers er in hemelsnaam in geslaagd de kosten van hun eigen falen af te wentelen op de kwetsbaren van de samenleving? Hoe kan het dat de ECB wegkomt met monetair beleid dat de toch al forse vermogensongelijkheden alleen maar verder vergroot? Maar het grootste raadsel is wat mij betreft toch echt de onsterfelijkheid van het neoliberalisme, die giftig gebleken cocktail van privatisering, zelfregulering, kortzichtig rendementsdenken, mondialisering, schaalvergroting, vrijhandel en staatshaat.' Engelen stelde dat TTIP het zoveelste voorbeeld is van de neoliberale ideologie, die telkens als liberaal beleid tot rampen leidt, als antwoord geeft: 'nóg meer markt. Engelen: 'En terwijl zo langzamerhand de negatieve langetermijneffecten ervan breed zichtbaar worden – verpaupering van burgers, afbraak van sociale voorzieningen, verscherping van de vermogens- en inkomensongelijkheden – en het kapitalisme kraakt in zijn voegen, besluiten de Noord-Amerikaanse en West-Europese politieke elites, ingefluisterd door hun grootkapitalistische broodheren, doodleuk er nog een forse schep bovenop te doen: TTIP, de grootste geharmoniseerde goederen- en dienstenmarkt ter wereld met uitmuntende verdeel- en heersmogelijkheden voor het grootbedrijf.' •

tekst Sara Murawski

foto Cees Wouda

Hier de hele speech van Ewald Engelen: sp.nl/info/neoliberale-revolutie-die-ttip-heet

Zet hier je handtekening tegen TTIP en CETA (het verdrag tussen de EU en Canada) – ruim 2 miljoen mensen gingen je al voor! stop-ttip.org

LINKSVOOR 'IK HEB WEINIG NODIG'

Ami Gest (25) is voorzitter van de jongste SP-afdeling, Landsmeer. Hij is daar geboren en getogen, op een woonboot met een stuk grond dat zijn moeder ooit heeft gekraakt en bewoonbaar maakte. 'Als kind leek het mij heel gewoon dat je zo vanuit de achterdeur de sloot in kon springen.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van de SP?**

'In 2006. Ik zocht een politieke club die de wereld wil veranderen en sloot me aan bij ROOD.'

› **Wat motiveerde je?**

'Ik was toen net boeddhist geworden. Boeddhisme en socialisme gaan hand in hand: geen ego en materialisme zegt het één, weg met het kapitaal en het kapitalisme zegt het ander. Bovendien helpt meditatie om je kalmte te bewaren in het heetst van de strijd.'

› **Ben je een zweverig type?**

'Haha, er zijn zéker SP'ers die dat vinden. Maar het is maar hoe je het bekijkt. Denken dat je gelukkig wordt van bezittingen, dát vind ik pas zweverig. De SP moet een lonkend perspectief bieden: emancipatie van minderheden, antiracisme, seksuele diversiteit, gezamenlijk optrekken tegen het kapitaal. Uiteindelijk zijn we allemaal een minderheid. Het perspectief moet van links komen, want rechts speelt mensen

juist tegen elkaar uit, in het bijzonder zo'n Geert Wilders. Ik wil graag afrekenen met het cynisme. In Landsmeer hebben we een aantal heel succesvolle acties gevoerd en is de afdeling snel gegroeid. Als dat hier lukt, dan kan het elders ook.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**

'Hier, knuffelend met mijn twee varkentjes, Stout en Moe. Het natuurgebied IJperveld ligt naast mijn huis, daar zwem ik graag tussen de koeien.'

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**

'Ik heb weinig nodig en leef vrij sober. Ik slaap bijvoorbeeld graag op de vloer met een houten kussen. Maar iets waar ik enorm van kan genieten is opera. Ik heb de laatste twee jaar geen voorstelling in de Stopera gemist.' ●

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

'ZORG'

Op bijna 95-jarige leeftijd brak mijn vader een heup. Geopereerd, nieuwe heupkop gekregen en daarna naar een revalidatiecentrum. Daar begon de ellende pas goed. Eén uur fysiotherapie per dag en verder werd er naar de mensen niet omgekeken. Zonder begeleiding opstaan en lopen mocht niet, maar niemand die hem even naar de koffiezaal bracht, dus dat was wachten op bezoek dat hem daar naartoe bracht. Wel moest mijn broer eerst de bouten van zijn rollator vastdraaien anders had hij meteen weer een val gemaakt! Twee weken voor zijn ontslag merkt mijn broer dat hij moeilijk loopt met zijn niet geopereerde been dus hij kijkt even wat er aan de hand is, ziet een verbonden voet en gaat ervan uit dat hij wel een blaar zal hebben. Op de dag van ontslag wil mijn broer hem zijn schoenen aantrekken, de stank komt hem tegemoet, vraagt dus of er eens even naar die voet gekeken kan worden, ja hoor, decubitus stadium 3 aan de hak

(doorligplek -red.) Dit allemaal als gevolg van de bezuinigingen, niemand heeft tijd goed voor de mensen te zorgen, dit komt onderhand neer op verwaarlozing. Mijn vader is met mijn broer mee naar huis gegaan, met hulp van de thuishulp kunnen ze daar dus zien de voet weer genezen te krijgen. Aan alle kanten wordt personeel ontslagen, wat de gevolgen voor de patiënten zijn, daar trekken ze zich in Den Haag niets van aan, als zij zorg nodig hebben kunnen ze het makkelijk zelf inkopen immers?

L.J. Dreessen- Roeten, Cuijk

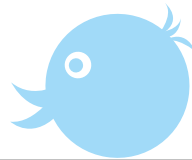
100% SOCIAAL

Behalve dat ik vind dat we de kwestie basisinkomen in praktijk een kans moeten geven, (zie Finland en elders ook in het verleden) vind ik ook dat, hand in hand daarmee, een bovengrens gesteld moet worden aan inkomens. Uit welke sector dan ook. Elke baby die geboren wordt, waar dan ook wereldwijd, heeft recht op basaal inkomen: genoeg om van te kunnen leven. Miljonairs... kan natuurlijk niet: is onmogelijk. Een gotspe!

Wiel Hupperets, Maastricht

Over het SP-standpunt over het basisinkomen wordt Paul Ulenbelt in dit nummer geïnterviewd - zie pagina 34.

DAT JE 'T WEEET

Paul Ulenbelt
(@paululnelt)

"Arbeidsmarkt is maakbaar" zegt Asscher in VK. Hij heeft er nog niets van gemaakt.

Wouter GrootKoerkamp
(@Wouter_GK)

De WW moet omlaag zegt het #CPB: 55+ is te lang werkloos. Een voorstel richting werkgevers die ze moeten aannemen was logischer geweest.

Wouter GrootKoerkamp
(@Wouter_GK)

De lange ww-duur van een bevriende 55+ vrachtwagenchauffeur ligt niet aan de hoogte van de WW of het aantal brieven dat hij schrijft. #CPB

DOORLOPENDE MACHTINGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ *geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Tribune juli / augustus 2015

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

DE GROTE SP-ZOMEI

Met dit jaar als thema 'Omwentelingen' is de zomerpuzzel van de Tribune opgedeeld in 14 categorieën, elk met 2 vragen. Alle 'eerste' vragen (1a, 2a etc.) hebben iets met elkaar gemeen, zo ook alle 'tweede' vragen (1b, 2b, etc.). Tevens geven de beide vragen binnen elke categorie eenzelfde letter als oplossing. In totaal zijn er dus 28 vragen, voor een totaal van 14 letters. Het antwoord is een woord bestaand uit deze 14 letters.

Bij iedere vraag staat verder tussen teksthaakjes aangegeven op welke plaats in het antwoord de letter voorkomt. Eventuele leestekens tellen mee als afzonderlijke letters; spaties niet, en de 'ij' wordt beschouwd als één letter. Van iedere categorie dient u de bijpassende letter over te brengen naar het gelijkgenummerde hokje in de tabel genaamd 'Oplossing'. Voorbeeld: De gezochte letter in '10e van 12 letters' bij het fictieve antwoord 'Karel de Grote' is een 'o'.

Veel plezier!

CATEGORIE 1

- Deze dochtergroente mag je niet beledigen, al is haar familie ~ Vulgaris. [6e van 14 letters]
- Mogelijk fictieve arbeider in de 19e eeuw zou in woede weefmachines hebben gesaboteerd. Gaf zijn naam aan een beweging welke zich verzette tegen verdergaande industrialisering. [naam, 2e van 7 letters]

CATEGORIE 2

- Wat wij over de rivieren doen, daar staan de loofbossen mee vol. [4e van 5 letters]
- Radicaal hervormer stond tijdens Reformatie aan het hoofd van de Boerenoorlog. Hij verloor zijn hoofd. [12e van 13 letters]

CATEGORIE 3

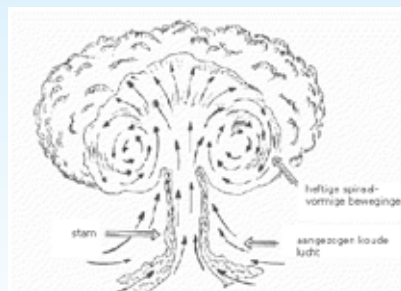
- Scandinavische bomengroep was goed voor de mijnen maar kan slecht tegen zuren regen. [7e van 8 letters]
- Beweging protesteert wereldwijd tegen sociale en economische ongelijkheid. Eerste protest vond plaats in Zuccotti Park, New York City; men bedacht de 'menselijke microfoon'. [1e van 6 letters]

CATEGORIE 4

- Mijn afval hierin (niet) braden, grapjas! [2e van 6 letters]
- Voor deze beweging stelde Meubelmaker Lovett een Volkshandvest met eisen op. [6e van 9 letters]

CATEGORIE 5

- Oervorm als uiting van geweldsexplosie. [2e van 11 letters]
- De Verlosser, in sommige islamitische stromingen. Op basis van profetieën verwacht aan het einde der tijden. Ook de naam van een opstand in de Soedan. [2e van 5 letters]

CATEGORIE 6

- Drugsimporteur: visitatie graag! [7e van 16 letters]
- Omwenteling beëindigde de heerschappij van de krijgsadel in Japan en kreeg de naam van de regeerperiode van keizer Mutsuhito: 'verlichte regering' of ook 'heldere politiek'. [4e van 5 letters]

CATEGORIE 7

- SP Ontwerp krijgt Ster-status. [6e van 6 letters]
- 'Hambacher ....'. Deze meiviering stond in het teken van de strijd voor burgerlijke vrijheden en Duitse eenwording in de 19e eeuw. Dreigende revolutie werd hardhandig neergeslagen. [4e van 4 letters]

OPLOSSINGEN JUNI 2015

SPIRAALTJE

De volgorde van de gezochte woorden in het spiraaltje is:
Sexuologie; Ebolakoorts; Samenleven; Normbesef; Fietsbus; Salland; Doelen;
Noest; Taks; Sim; Me (of ME, afk.).

PUZZEL 2015!

CATEGORIE 8

- a. Veel meer dan suikerbieten, en deze, was er niet in de hongervinter. [5e van 12 letters]
 b. Kogels van de nieuwe Enfield-geweren werden naar verluidt gesmeerd met runder- en varkensvet. Dit was de directe aanleiding tot The Mutiny. Welke soldaten kwamen als eerste in opstand? [2e van 5 letters]

CATEGORIE 9

- a. De tijden dat de boer vrijelijk met mest mag smijten. [1e van 14 letters]
 b. Versloegen de 7th Cavalry, maar dat bleek een pyrrusoverwinning. [4e van 5 letters, v.h. exoniem]

CATEGORIE 10

- a. Liedje van de man-met-fruit deelt het land via rivieren in 2-en. [naam, 10e van 10 letters]
 b. Nhac, Lu en Hue uit Vietnam, beginnen een opstand. Tegenwoordig herdacht met het Tay Son festival. Tegen welke heersers rebelleerden zij? [6e van 6 letters]

CATEGORIE 11

- a. EU: hoe krom mag ons recht zijn? [9e van 9 letters]
 b. Was als advocaat tegenstander van de doodstraf, maar pleitte later voor de executie van Lodewijk XVI. [1e van 11 letters, achternaam]

CATEGORIE 12

- a. Met genetische manipulatie naar synthetische ... . [4e van 8 letters]
 b. Er worden een hoed en een hemd naar je vernoemd. Dan heb je het helemaal gemaakt, als Italiaans generaal en nationale held. [15e van 17 letters]

CATEGORIE 13

- a. Al onze vrouwen en mannen verdedigen op deze 10 hectare hun rechten. [6e van 9 letters]
 b. 'El Libertador'. Zijn laatste reis werd beschreven door Gabriel Garcia Marquez in De Generaal in zijn labyrint. [10e van 12 letters, van zijn verkorte naam]

CATEGORIE 14

- a. Van deze jongen groeit de kunst aan bomen. [naam 3e van 10 letters]
 b. Na een razzia volgt het eerste grote protest tegen de Duitse bezetter in Nederland. Later herdacht met het monument 'De Dokwerker'. [4e van 15 letters]

oplossing													
5	10	6	8	11	14	1	13	3	12	9	7	4	2

CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 8) Teraarbebestelling 10) Veiligheidsdienst 11) Coalitieakkoord 13) Nazoeken
 14) Eiland 15) Mini 16) Drakestein 17) Stoel 18) Noen.

Verticaal

- 1) Beker 2) Aanloop 3) Receptioniste 4) Rendierkudde
 5) Stadskanaal 6) Allesopener 7) Visserlatijn 9) Regelmatig 12) Snuiten.

De winnaar van juni is Ton Jansen uit Tilburg. Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 2 september 2015 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIËRGE

